

pen

... sigdar
s sebof nesén.

• Egipčanske glinene lutke, razstavljene v Oxfordu, so dovolj trden dokaz (po arheologu dr. Hamblyju), da so se v letih med 4000 in 2000 pred našim številom tetovirali tudi ljudje.

• Angleški izraz »tattooing« je v Evropo prinesel kapitan COOK leta 1771: Telesa so si pobarvali z zbadanjem kože z majhnimi nazobčanimi orodji, narejenimi iz kosti. Luknjice so zapolnili s temno modro ali črno mešanico, pripravljeno iz »dima oljnatih orehov«. Na koži je ostala neizbrisna sled.

• Painted princ, poslikan princ, je bil v 17. stoletju londonska senzacija. Bil je tetoviran po vsem telesu, iz Avstralije pa ga je pripeljal slaven mornar, raziskovalec in pirat William Dampier.

HIT

POLETJA

• Bristolskega mornarja Johna Rutherforda so v 18. stoletju na Novi Zelandiji ugrabili Maori in ga počastili s ceremonijo tetoviranja. Ležati je moral na hrbtu, obkrožen s celotnim plemenom, medtem pa sta ga duhovnika tetovirala po rokah, nogah, prsih, trebuhu in obrazu. Omedlel je in si ni opomogel šest tednov. Po obredu so ga Maori sprejeli medse kot sebi enakega.

• Pravi profesionalc, ki se je ukvarjal s tetoviranjem kot obrtjo, je ameriški Nemeč Martin Hildebrant. Bil je eden redkih, ki je v vojni med Severom in Jugom lahko prosto prečkal borbena črta. Posel je cvetel, saj je lahko tetoviral vojake na obeh straneh.

• Na pragu novega stoletja je tetoviranje spet hit. Ogromen vpliv na njegovo popularnost ima MTV, ki pravzaprav spreminja mnenje vsakega, zlasti pa mladih, o prav vsem. Člani popularnih skupin, ki so kulturni heroji in vzorniki mladih, se množično tetovirajo. Madona naprimer.

• Danes tetoviranje niso le poslikana telesa mornarjev in vojakov, temveč ga vedno več ljudi sprejema kot umetnost, s katero se je mogoče srečati tudi na razstavah. Na neki tovrstni newyorški razstavi se je zbralo več tisoč ljudi, ki so celo blokirali promet.

• V vročih avgustovskih dneh, ko so na nas ostala le najnujnejša oblačila, smo posledice modnega trenda opazili tudi med nami ... Del svoje identitete so nam pokazali in pohomentirali:

NATAŠA: V tigru je moč ...
MITO: Simboli kot so kuščar, osa ... bogatijo moje telo. Še več jih bom dodal.
MAJA: Metulj, spomin na Finsko. Večno in vedno samo moje ...
ANDREJ: Naj se vidi, da je glasba moja največja ljubezen.
ŠTEFAN: To, kar je na moji roki, sem čutil in mislil leta 1938.
JOŽE: Indoktrinacija.

Fotografija:
Nataša JUHNOV

VESTNIKOV
MESEČNIK

četrtek,

28. avgusta,

1997,

29. številka

30. PEN bo 25. septembra. Dišalo bo grozdje.

OJEJ, KAKŠNE

Nikar ne bodi nocoj slabe volje, če fantje govore za tvojim hrbtom (JOŽE RUŽIČ in DARKO KEGL) o tvojem prekratku krilcu. Tako je svojo dolgoletno prijateljico iz Rih-tarovec, kozmetičarko SIMONO KOLBL, potolažila SIMONA WEISS, ki običajno ne nastopa v nič kaj daljših krilih.

Nagradno vprašanje: Zakaj je v naslovu govor o dolgih nogah (glej sliko)?

Lipen

DOLGE NOGE

Pleši, pleši,
vrli Joža!

KDOR PLEŠE,

ZLO NE MISLI!

Beltinski župan gospod JOŽE KAVAŠ, nekoč nenadkriljiv ob-račalec pedalov na kolesu, do-kazuje, da zna vrteti tudi kaj drugega! Za pentutarsko pri-ložnost si je izbral znani ples šamarjanko, ob njej pa seveda tudi damo, s katero je svoje plesne sposobnosti pokazal in dokazal. Če jo kdo pozna (damo, ne ša-marjanko), naj izda njeno ime (ali pa naj se v uredništvu Pentut javi sama)! JOG

NA RTV NIMAJO NITI ZA POD ZOB! LAKOTA

Iz novinarskih krogov pogosto curljajo informacije, češ kako dobro in bajno in oh in sploh je plačana tako imenovana sedma sila. Žurnalisti naj bi imeli visoke plače, dodatke in dodatke na dodatke. Da vse to ni res, dokazuje fotografija z letošnjih bürjaških dnevov - dopisnik RTV Slovenija (gre za ustanovo, ki noče predvajati reklam za POP TV) iz naše regije, gospod BORIS CIPOT, si je namreč globoko oddahnil, ko so mu vrli Ižakovčani podarili pečeno mursko ribo. V denarnici je bilo namreč le še za prilogo, ki pa je niso ponujali. Dobro obveščeni pa vedo praviti, da je k ubogi novinarski plači za prehrano primaknil eden od desetih najbogatejših v Regiji, zlatar po profesiji ... Dober tek, Boris!

foto: NJ

Se se mi
cidij!

POČITNICE '97

Veliki in majhni,
umivamo se radi!

HIGIENA

Po Istri, slovenskem Primorju, Kvarnerju in bližnjih otokih krožijo strahovi: zaradi pomanjkanja čiste vode je ogrožena varnost turistov, kopalcev in kopalnic! Tamkajšnje inšpekcijske službe so šle celo tako daleč, da nadzirajo vsakega kopalca (včasih tudi kopalko). Ponavadi pride inšpektor na plažo, se usede pod bor (ali podobno iglasto drevo) in čaka.

Ko dočaka, takoj zaračuna mandatno kazen (na Hrvaškem je zaradi bolj členjene obale za dvajset odstotkov višja kot v Sloveniji), seveda ne vsem, pač pa samo tistim, ki pridejo iz morja in se v naslednjih dvanajstih minutah na oprhajo. Zlobni jeziki trdijo, da je veliko bolje biti prekrškar pri hrvaških sosedi, saj so inšpektorji popustljivejši in jih lahko za pol cene prepričaš, da te ne kaznujejo. Vsekakor pa je najceneje, če naredite kot možaka na fotografiji. Ostalo vam bo za špricer ali kornet, pa še čisti boste!

NJ

NAJ...
SMEH '97

PETRA IN LILJANA

Jo, od smeha mi
bo razgnalo be-
dra (stegna)!

Ve, pa ne motaj,
ka se mi mota!

Že tretjič objavljamo fotografijo, ki ji lahko nadenemo naziv Naj... smeh meseca. Tokrat smo se odločili za LILJANO JAMBROŠIČ iz Velenja (prepoznali jo boste po veselem smehu in po tem, da razen svojih nog nima v rokah ničesar) in PETRO GOMBOŠI iz Kroga (Petra ima močnejše tonirane nohte, v kozarcu pa samo še za vzorec tekočine). Obe sta stari štiriinštirideset, vsaka posebej pa pol manj. Srečali sta se na študentski zabavi v Mariboru in sta veseli, ker imata obe pogoje. Za kaj, ugotovite sami!

Pa še to: fotografije za Naj... smeh '97 lahko še vedno pošljete na Pen, Ulica arh. Novaka 13, Murska Sobota. Smejoči se svet je lepši!

RADGONSKI SEJEM LETOS Z MILIJONSKIM DOBIČKOM

Boš letos res pobral milijon?

Beži, beži, fino bo že, če ostane za kozarček rujnega!

STROGO ZAUPNO!

Letošnji gornjeradgonski kmetijsko-živilski sejem podira rekorde – kot vsi doslej! Ob rekordnem številu obiskovalcev, rekordnem številu dni s primernim vremenom (dež ali sonce – vedno komu kaj prija!), rekordnem obisku strokovnjakinj in strokovnjakov (ob enologih, oračih, ocenjevalcih mesa in mesnin so prišli letos prvič tudi grafologi), ob pravi invaziji lisaste in brezlisne govedi ter drobnice se obeta tudi največji dobiček doslej.

Šušljajo o velikih denarjih, tako velikih, da jih niso vajeni niti žogobrcarski krogi. Natančna tolarska ali dolarska številka ni znana praktično nikomur, tudi Pentutam ne. Morda pa jo poznata SELMA LUKAČ (slovenska vinska kraljica, levo) in JANEZ ERJAVEC (direktor radgonskega sejma, desno). Po njenem izrazu sodeč ostaja odprto le še vprašanje delitve (profita seveda)!

Foto: NJ

Kama naj denen telko pokalof ...

SE JE OBRNILO!

Spremljati akrobacije pilotov na Akru '97 s trdne mam'ce zemlje je eno, sedeti v letalu pa povsem drugo (naj vam povedo tisti, ki vedo!). Lupingi, kubanske osmice, francoski rittbergerji, raversmani, hrbtno letenje, dobermani, dvojni axli in podobne zračne vragolije prevzamejo marsikoga. Že v otroških letih so na primer PETRA PODLUNŠKA, državnega prvaka v akrobatskem letenju, pripravljali na take podvige. Mureki smo lahko veseli, da premoremo tako sposobnega pilota, Peter pa sprejema naročila za odpravo prebavnih motenj (po akrobatskem letu na relaciji Murska Sobota-Gaberje-Grabonoš-Murska Sobota) na naslov rakičanskega aerokluba. Za varno odvajanje iz vseh odprtih poskrbljeno že na letalu!

Foto: NJ

FRAJMAN IN MÖREC PRI NK ČARDA!

TOU ZAJ MAŠ!

Za domovino s fuzbalom naprej!

STRELJANJE ZARADI GLAVNIKOV ALI LIPENU ZMANJKALO FILMA

Prispevki naših dopisnikov so vse bolj duhoviti, čeprav ne vedno čisto izvirni. Tako je Lipen, takoj ko mu je zmanjkalo filma za fotoaparata, poslal tole:

Kot smo slučajno zvedeli iz neuradnih virov, se je nočni strellec s šibrami v okna kavarne Tiffany v Bakovcih najverjetneje zavoljo tistega dne zelo temne teme zmotil. Najbrž je hotel streljati v učilnico bližnjega frizerskega salona, kjer je glavnik za pasovi bodočih frizerk zamenjal s strelnim orožjem.

Lipen

Tri riti skup zašiti,
to lušno mora biti!

Mnogi mislite, da so tute samo zavoljo javnega širjenja neresnic, polresnic ali laži. Pa ni vedno tako! Zgodi se, da prizadeti samovoljno pozirajo (pred fotoaparati!) v dokaz, da je članek o njih resen. TUGOMIR FRAJMAN (levo) je podpredsednik slovenske nogometne zveze, MILAN MÖREC (desno) pa dolgoletni predsednik NK Mura. Eden in drugi si prizadevata za dobro slovenskih žogobrcarjev, posebno če ti igrajo za naše severovzhodne fuzbalske klube. Njuna privrženost črno-beli barvi kluba iz Fazanerije je bila večkrat izprijčana, zato je toliko bolj odjeknila novica, da sta se odločila ustvariti novo nogometno okolje, ki naj bi v petih letih postalo SLO-središče! NK Čarda iz Martjanecv naj bi namreč v prihodnje (vsaj po ideji omenjenih gospodov) postal središče razvoja nogometa v regiji. Tako naj bi v Martjancih zgradili sodoben stadion za 4.589 gledalcev (to je letno povprečje slovenske prve lige v enem krogu tekmovanja), igralci iz Beltincev in Sobote pa bi se šolali na bližnjem pomožnem igrišču Martjančanov, to je v Nemčavcih. Prostori upravnega odbora kluba bodo po novem v gostilni BARANJA, ker se z domicilnim gostilničarjem, gospodom ŠINJORJEM iz Martjanecv, niso uspeli dogovoriti za ustrežno prilagoditev gostinstoturistične marže.

P. S. Tute objavljajo samopopravek: gospoda sta pred našim fotoobjektivom pozirala zavoljo dejstva, da sta oba nekoč začela igrati nogomet v Martjancih, in sta se z veseljem udeležila petindvajsetletnice kluba Čarda.

foto: FM

Ljubljanska nadškofija je letos po upokojitvi dr. Alojzija Suštarja dobila novega nadškofa in metropolita. Že v prvih svojih nastopih je dr. Franc Rode jasno pokazal, da se z njegovim prihodom bistveno spreminjajo prodornost, zahtevnost, agresivnost slovenske rimskokatoliške cerkve. Najprej je cerkveni dostojanstvenik, ki je dolga leta preživel v tujini, določil, da so dobri Slovenci tisti, ki so kristjani, preostali pa ne. Nato je zelo odločno počital oblastem, da z nevračanjem cerkvenega premoženja ustvarjajo razmere, ko Slovenija ni in ne more biti evropska država. Glasno je povedal, da je verouk v šolah izključna domena katoliških duhovnikov in da imajo starši pravico zahtevati, da so njihovi otroci v šolah vzgajani v skladu z njihovim prepričanjem. O tem, da se je nadškof v javnem intervjuju obregnil ob Cankarja, ki je kritično pisal o duhovščini, in si zato nikoli ni mogel zagotoviti mednarodne veličine, je škoda izgubljati besede. In da je ocenil, da smo si Zdravljico narobe izbrali za himno. Ker je pivska pesem in ker je prekratka!

KOMPENTAR

Nazadnje se je nekoliko prepozno, a vendar iz srca obregnil tudi ob slovensko ustavo oziroma tisto njeno določilo, ki daje pravico do izbire, poenostavljeno, daje pravico do splava.

Nedvomni katoliški izobraženec, kar dr. Rode gotovo je, pri svojih javnih nastopih agresivnost stopnjuje, čeprav je odločno oster od vsega začetka. Bolj mu oblasti popuščajo in ga pri njegovih, večidel nelegitimnih stališčih puščajo pri miru, glasnejši, ostrejši, nepopustljivejši je.

Ločitev cerkve od države postaja vse bolj vprašljiva, saj ima Rode tudi o tej stvari svoje mnenje, po katerem je katoliških vernikov v Sloveniji večina in zatorej ne morejo biti odrinjeni. Tako se s svojimi sodbami vedno bolj odkrito vpleta v dnevno politiko, odkrito podpira nekatere politične stranke in sviri pred nevarnostjo sil iz preteklosti. Kot da je cerkev nova, moderna in avantgardna institucija.

Dokler se ljubljanski nadškof ukvarja s cerkvenimi vprašanji, dokler se zavzema za položaj in pravice cerkve, na čelu katere je, dokler se s svojimi sodbami in ukazi obrača na svoje vernike, ni nič spornega.

NOVI NADŠKOF IN SLOVENSKA DRŽAVA

Teško pa je sprejeti vrednostne sodbe, ki se tičejo vseh državljanov te male države, tudi tistih, ki so druge veroizpovedi ali ki sploh ne verujejo. Še težje je sprejeti, da se predstavnik neke institucije, ki ni bil izvoljen na demokratičnih volitvah, postavlja nad demokratično izvoljene institucije slovenske države.

O pravici do izbire življenja smo imeli v slovenski družbi, preden smo jo zapisali v ustavo, ogromno razprav. Tudi med političnimi strankami je bilo veliko drugače mislečih. Prišli so do skupnega besedila in ga zapisali v ustavo. Dr. Rode pa sedaj za nazaj, kot da se svet pri nas začel z njegovim prihodom iz tujine, obsoja, zahteva nove spremembe ustave, zahteva drugačno vlogo cerkve v državi.

O tistih, ki so v javnih polemikah pisali o njegovih stališčih in jim oporekali, pa je v nekem intervjuju izjavil, da te vrste pisci niso na njegovi ravni in da ga zato te vrste oporekanj niti ne zanimajo.

Kar se navadnih smrtnikov tiče, smo se novega stila pri vodenju ljubljanske nadškofije že kar navadili, čeprav ga mnogi ne sprejemamo. Bolj skrb zbujajoče je, da tisti, ki vodijo državo, ne znajo dovolj odločno opozoriti visokega cerkvenega dostojanstvenika, do kod sežejo njegove pristojnosti zunaj cerkve.

V času dr. Rodeta Slovenci še nismo šli na volišča. Glede na njegovo doseganje držo pa se kar malo bojim, kako bo ob prihodnjih volitvah, vsaj kar se tiče prenovljene vloge rimskokatoliške cerkve. Doslej se je cerkev v volitve vmešavala diskretno, se bo poslej direktno?

MARJAN DORA

Je objava spiska najbogatejših Pomurcev Ima Pomurje največ bogatašev

Čeprav se navadnim smrtnikom zdi, da je poletje polno dogodkov, saj nas zlasti ob koncih tednov kar zasipajo s takimi in drugačnimi dnevi, nočmi, tekmovanji in vaškimi igrami, pa je za medije poletje vendarle kaj pust in naporen čas. Zelo težko je namreč najti udarne teme, katerih naslovi prepričajo ljudi, da kupijo časnik, da prisluhnejo pogovoru na radiu ali na televiziji. Ker pa so nepreklicno prišli časi liberalnega kapitalizma, v medijih šteje zgolj in samo naklada, število bralcev, poslušalcev in gledalcev. Na to se namreč vežeta tudi cena in pridobivanje reklam, od tega pa je končno odvisno tudi, koliko bodo zaposleni v medijih ob koncu meseca dobili na svoj tekoči račun ali prešteli v plačilni kuverti.

In ko se je pred dobrim mesecem uredništvo Slovenskega delničarja odločilo objaviti seznam najbogatejših Slovencev, je ta postal gradivo, s katerim v komentarjih, poglobljenih člankih, intervjujih in reportažah opletajo praktično vsi mediji.

Zanimivo pri tem je, da v nasprotju s pričakovanji

med najbogatejšimi Slovenci številčno prednjačijo Pomurci. Nenehno tarnamo, da smo najbolj nerazvita slovenska pokrajina, da nas krepko daje problem nezadostno razvite infrastrukture, da nam uhajajo intelektualci, da tudi v razvoju informatike capljamo na slovenskem repu. Ampak spisek bogatih Prekmurcev je najdaljši. Štefan Špilak, dva Vilija Šiftarja, oče in sin, Ignac Rajh, Vlado Mandič, Rudi Horvat, Viktor Ketler, Frida in Karči iz gostilne Horvat Lovenjak, Ervin Pitz med tu živečimi pa še Berkovi dediči in Pubi Štivan med zunaj Pomurja delujočimi Prekmurci krasijo seznam.

Še preden napišem, kaj so mi o svoji uvrstitvi povedali nekateri od omenjenih, naj vendarle po istem kriteriju kot avtorji tega seznama razmislim o nekaterih, ki bi jih človek po izkušnjah na seznamu pričakoval, pa jih na njem ni. Kako je mogoče, da manjkajo Pavlinjeki z dvema velikima tovarnoma, helikopterji in še čim, kako ni gori Emila Zelka, uspešnega trgovca s kmetijsko mehanizacijo? Kje je Marko Slavič z mrežo trgovin. Kako manjka Mirko Hanžekovič z

Ignac Rajh, lastnik ene najboljših in najbolj priljubljenih slovenskih gostiln, se v zanj značilnem slogu nasmehne, ko ga pobaram o tem, kaj meni o svoji uvrstitvi na zloglasni seznam. »Kdo ve, kakšne podatke so imeli novinarji, ko so omenili ravno imena, ki so na spisku. Zase ne morem reči, da sem ravno revež, vendar pa v primerjavi z nekaterimi, ki so v svoje rezultate vložili veliko manj dela kot moja družina, vse kar imam, ni veliko vredno. Pri taki objavi, ki je spričo pomanjkanja podatkov in primerjav celo krivična, pa se seveda rahlo bojim negativnih učinkov. Saj veste, kako zavistni znamo biti Slovenci. Nekaj cinčnih reakcij posameznikov sem že bil deležen in upam, da bo pri tem ostalo.« Na koncu se pošali: »To, kar imam gotovine, bo hčerki Tanji in zetu Damirju prav prišlo pri parceli in temeljih za novo hišo, dalje se bosta morala potruditi sama!«

Eni so prepričani, da so omenjeni po krivici,

Viktor Ketler s svojo Kovinoplastiko obratuje v Čentibi: »Objaviti tak spisek in mene uvrstiti med bogataše, je navadna neumnost. Poslovanje in moj program sta taka, da vse poteka prek žiroračuna, zato moram seveda na koncu plačati precejšnjo dohodnino. 'Ma vsak bifedžija' me s svojim dobičkom povozi. Vsak, ki mi pobere dva jurja, preden rečem dober dan. Objava v času, ko mi grede stvari lani in letos zelo slabo, pa je zame sploh izrazito neugodna. Zaradi likvidnostnih težav ne morem plačevati računov, grem v kompenzacije, zdaj pa me partnerji kličejo, češ tak bogataš, pa nam govoriš, da nimaš denarja! Če pa so za kriterij za bogastvo jemali osnovna sredstva, je pa to sploh neumnost. Kolikor je vrednost teh sredstev, toliko smo zadolženi pri banki. Ne, kdor se ukvarja s proizvodnjo, v današnjem odnosu države nima možnosti obogateti. Poleg vsega pa, kaj je bogastvo? Imam hišo, kot jo ima ogromno Slovencev, vozim usranega japonca. In kaj še. Nič, človek božji!«

Jože Špilak, ki naj bi bil zastavonoša bogatašev v naših krajih, je najprej dejal, da se je pravkar vrnil z dopusta in ni o tem nič bral. »Sicer pa vam moram povedati, da ta podatek nikakor ne drži. Kje pa! Pred leti smo z našo proizvodnjo plastičnih izdelkov za najzahtevnejše proizvajalce res dobro gospodarili, z razpadom Jugoslavije pa so se razmere močno spremenile.« Povedal je tudi, da je res, da so krajskemu Merkurju prodali objekt v industrijski coni, ki so mu ga nekaj let dajali v najem. »Preden umrem, bi rad razdelil otrokom, kar sem ustvaril, da me pozneje ne bodo preklinjali.« In izvedeli smo še, da so Špilakovi odkupili nekdanjo valilnico v Ključarovcih, kjer bodo organizirali nov obrat za predelavo plastike, v katerem bo dobilo delo 15 delavcev. »Tam bi že začeli, vendar moramo pripraviti vso gradbeno dokumentacijo, čeprav je v objektu že bila proizvodnja.«

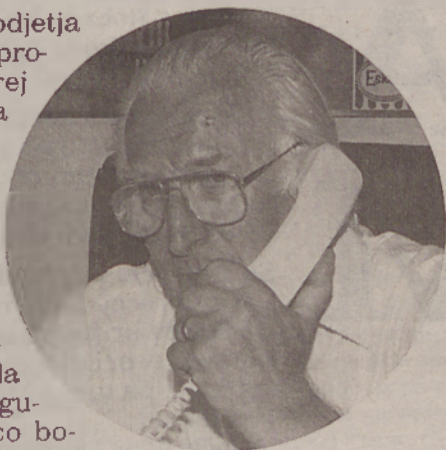
Rudi Horvat, z ženo imata najstarejše vulkanizerstvo v Murski Soboti, gradita veliko avtopralnico, sam pa je zaposlen kot direktor avstrijske firme Saubermacher za Slovenijo: »Tudi samega me zanima, kakšni so bili kriteriji za uvrstitve na ta seznam. Nekaj klicev ljudi, ki mi ponujajo, naj svoj kapital vložim v posle, sem po objavi že dobil, težko pa zdaj razlagam, da gre pri vlaganjih v razvoj dejavnosti za velike kreditne aranžmaje, pri katerih bo šlo za tolikšne anuitete, da bomo morali močno stisniti zobe, da jih bomo zmogli. Sploh pa bi celo sam težko odgovoril na preprosto vprašanje, ali sem ali nisem bogataš. Še zlasti v primerjavi z drugimi.

Kar me moti, je, da so v Ljubljani, Mariboru, Kranju, Konjicah, Kopru, Novi Gorici številni podjetniki, ki nas lahko dajo v majhen žep, pa jih ni na tovrstnem seznamu. Kaj naj rečem, ni denimo mojega največjega dobavitelja gum, ki zasluži nekajkrat več od mene.«

pribijanje na sramotilni steber? v Sloveniji?

mesnico in mrežo prodajaln od Lendave do Maribora? In ali avtorji niso opazili šefa Minicoma Marjana Gujta, ki tudi v slovenskem merilu velja za enega uspešnejših na področju računalništva. Franc Maučec s svojim steklarskim imperijem v Beltincih in okolici gotovo velja za enega premožnejših obrtnikov. Marjan Maučec iz Gančanov, sodar in izdelovalec smakija, ravno tako. Pa mladeniča v biznisu, Robi Tratnjek iz Turnišča in Robi Kegl iz Murske Sobote, gotovo nista od muh. In Gizela Grah z zasebno frizersko šolo, nočnim lokalom, največjim pomurskim frizerskim salonom, kafe barom Tulpika celo sama sprašuje, ali vse skupaj ni vredno nič. Splošno znano je, da se je z visokimi dohodki odlikoval tudi donedavni direktor soboškega BTC-ja Anton Slavic, novi soboški župan, katerega žena Majda vodi uspešen gostinski lokalček. Med najuspešnejše slovenske poodjetnike že vrsto let štejejo Podlunške s firmo Medicop, ki se ukvarja z zahtevno medicinsko opremo in je pri njih narejena velika večina slovenskih reševalnih vozil. Tudi Milica Makoter s Cvena, ki skupaj z možem zelo uspešno vodi podjetje za predelavo plastike, je upravičeno presenečena, ker je ni v elitni družbi. Seveda zaradi nekaterih težav v trenutnem gospodarjenju ne bom omenjal Jožeta Tompe in Stjepana Sakača, vendar tudi nekateri uvrščeni niso imuni na težave v gospodarjenju.

Vili Šiftar starejši, lastnik podjetja Šiftar, d. o. o., ki se ukvarja s prodajo živine in mesa, je najprej komentiral svojo uvrstitev na visoko drugo mesto med najbogatejšimi Prekmurci z značilno slovensko kletvico: »Pošlji jih vse v ...!«
Ko se je umiril, je dejal: »Kako naj se ne bi jezil? Komunisti so me zaradi domnevnega bogastva in jemanja provizije zapirali, zdaj se nekdo spomni, da me brez vsakega pravega argumenta uvrsti na neko lestvico bo-

drugi, da so po krivici izpuščeni

gatašev. Ne moreš si misliti, koliko je tu v Pomurju ljudi, ki so trikrat bogatejši od mene.« Verjetno je bil Šiftar na tako visoko mesto uvrščen, ker je bil pred leti po nekih podatkih Slovenec z najvišjim dobičkom na zaposlenega? »Takrat nisem imel lastnih osnovnih sredstev, v svojih firmi sem bil zaposlen sam, neumnež pa sem vse, kar sem ustvaril, tudi prijavil! Uvrščajo me med bogataše, tega pa, da imam v obtoku za deset milijonov terjatev, za katere ne vem, ali jih bom kdaj dobil, nanje pa sem moral že plačati prometni davek davek na dobiček, nihče ne vidi!«

Ampak ne glede na reakcije nekaterih s spiska, samo da je imelo slovenstvo v teh pasjih dneh kost, debelo in mesnato, za glodanje. Viktor Ketler je podobno kot večina vprašanih ugotavljal, da država ne počne pametno, da tiste, ki delajo najbolj pošteno, prijavljajo dohodek, plačujejo davke, pribija na sramotilni steber.

Sam bi dodal še: biti bogat, imeti nekaj od svojega napornega dela, ne sme biti sramotno. Tiste, ki se do bogastva dokopljejo na nepošten način, je treba odkriti in kaznovati. Onim pa, ki so bogati, ker delajo dobro, ker zaposlujejo mnoge mlade ljudi, ker omogočajo razvoj krajev, v katerih delajo, bi morali dati priznanje. Širši bo krog bogatih, bogatejša bo država, manj bo socialnih problemov.

In za konec še nekaj: večino imenovanih »bogatašev« osebno in dokaj dobro poznam, tudi njihov ritem življenja in delavnik, njihov in njihovih družin. In povem vam, da kljub blaginji, v kateri živijo, tega nihče med njimi ne zanika, ne bi zamenjal z nobenim od njih.

MARJAN DORA

DAVORIN IN MARTIN

Potem ko se je družina Makarijevih v nedeljo, 10. avgusta, že okrog osmih zjutraj praznično uredila, se je pred domačijo v Selu nastavila Juretovemu objektivu: v ospredju sta konfirmanta večji Davorin in manjši Martin. Ob Davorinu je mamica Marija, za njim ati Oskar, ob Martinu pa mama Ibolka in za njim dedek Oskar.

Okrog sto dvajsetim odraslim članom gmajne v Selu se je na avgustovski konfirmaciji pridružilo pet novih odraslih članov, ki so uspešno »prestali« svečan sprejem v evangeličansko cerkev. Pridobili so pravico do uživanja svete večerje in sodelovanja v vseh cerkvenih obredih, skratka utrdili in potrdili so se v veri, kar se pri evangeličanih lahko zgodi med 13. in 14. letom otrokove starosti, ko je mlad človek že dozorel za razmišljanje in ko že zmore premisliti mnoge stvari.

»Imej človek korajžo tudi na tem svetu nekaj dobrega narediti ...« je mladim za popotnico v življenje povedal njihov duhovnik g. Gustav Skalič, vsakemu pa je posebno izbral misel iz Svetega pisma in jo zapisal v spominsko knjigo. Bratoma Davorinu in Martinu Makariju takole:

Davorinu: Naj Kristus po veri prebiva v tvojem srcu, da se ukoreniniš v ljubezni. To naj bo osnova tvojega življenja.

Martinu: Bojуй добри бой vere, sezi po večnem življenju, za katero si bil poklican.

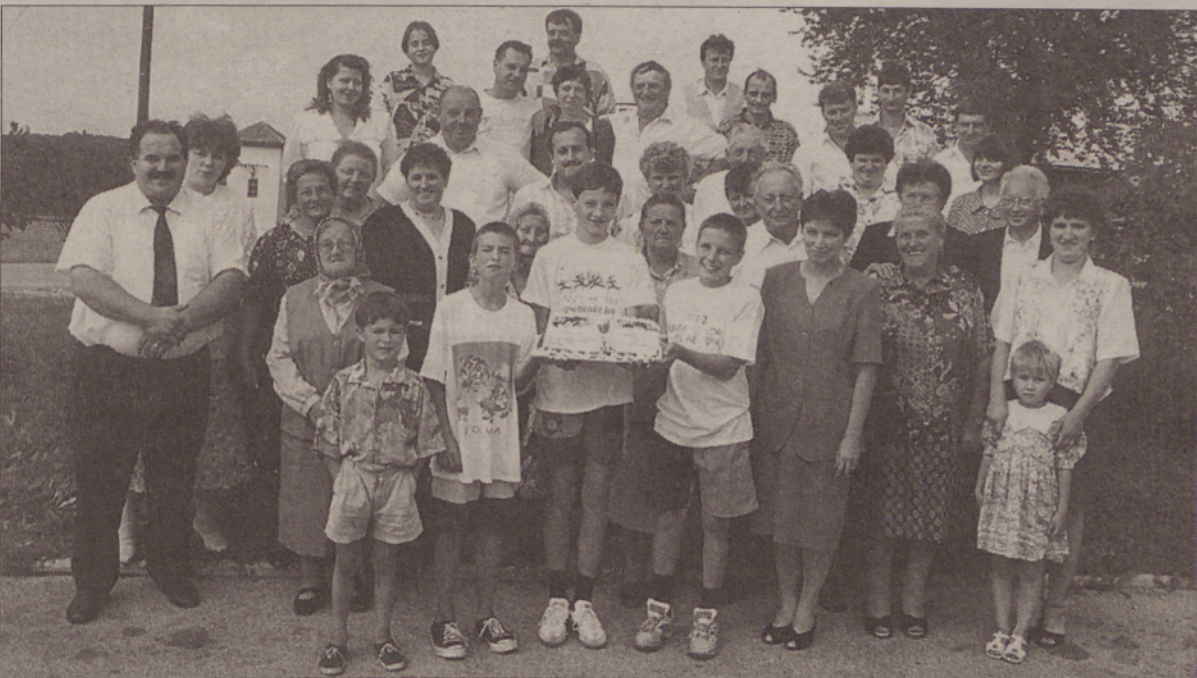
Konfirmacija pa je tudi družinski praznik. Pri Makarijevih je bilo posebno razkošno, saj sta jim dozorela oba sinova. Naredili so malo gostovanje, še celo tort je bilo veliko. Kar se daril tiče, pa se je najbolj izkazala botrina: Biserka in Branko Rumič, Franc Hari, Olga in Jože Zver in Zdenka Poldauf. Med darili sta tudi dva glasbena stoipa. Zdaj se nama ne bo treba več pripraviti, kaj bova poslušala, in se cufati za stari radio. To sva res potrebovala, pravita fanta, ki bosta prihodnji teden že sedela v sedmem oziroma osmem razredu fokovske šole. Potem pa ... zanimivo, oba navdušuje gostinski poklic.

ODRASLA IN ZRELA ZA RAZMIŠLJANJE

V prijazno cerkvico Krščanske cerkve augsburške veroizpovedi v Selu je pet konfirmantov - spredaj sta Makarijeva, za njima pa Valentina Horvat, Dejan Kociper in Kristijan Horvat - stopilo na čelu z duhovnikom Gustavom Skaličem.

Konfirmacija je priložnost, da premisliš mnoge stvari. Je potrditev v veri. Je čas, ko odrasteš, in je čas, ko si dozorel za razmišljanje ... iz pridige Gustava Skaliča, ki je obred sklenil z blagoslovom.

Botrino in drugo sorodstvo so po obredu Makarijevi povabili v sosedstvo, v znano gostilno K rotundi. Nedeljsko popoldne so preživeli ob bogato pogrjnjeni mizi, pred slovesom pa so se z zdaj že zrelima fantoma fotografirali za spomin na lep dogodek in nepozaben dan.

Povabljeni gostje so se s polnimi rokami dobrot najprej ustavili doma. Sorodniki iz Šalovec so med drugim spekli torto, ki je navdušila babico Ibolko, in naložili velik pladenj peciva. Prinaša ga tetica Marija.

Irma Benko
Nataša Juhnov

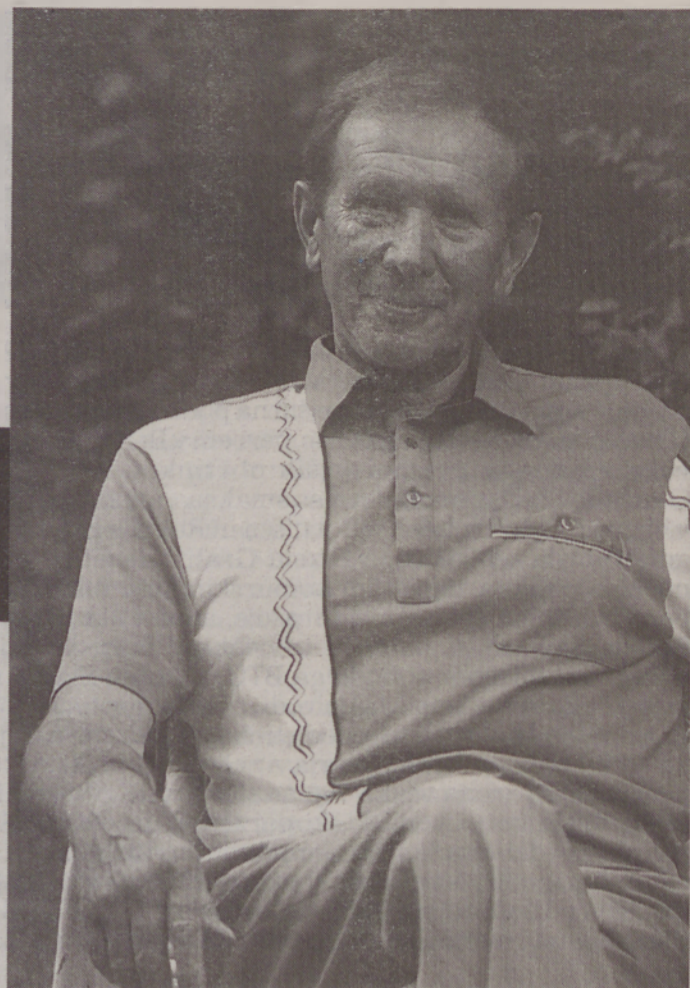
Družinski dogodki so povezani z obdarovanjem. Vestnik s Penom je pri Makarijevih kot družinski član, zato smo Penovci prišli z darilom za slavljenca. Nalivni peresi bosta spomin na konfirmacijo in dober pripomoček fantoma v sedmem in osmem razredu.

Nekaj človeku pravi, da mora iti. Nekateri so se odločili zaradi političnega prepričanja ali jim je pobeg čez mejo rešil celo življenje, oni so šli iz ekonomske nuje, nekateri pa kar tako, ker je bilo to tiste čase pač moderno. To zadnje je spodbudilo odločitev našega sogovornika, ko se je podajal na negotovo pot, saj sam pravi, da je bila to avantura, ki je takrat omrežila večino mladih tistega časa.

MOJE SRCE JE TU

SLAVKO
POLAK:

IN T A M

Znajo slovensko?

Slavica dobro, druga dva pa bolj slabo. Vsi so že bili tukaj. Zdaj bi bila z nami tukaj Slavica, vendar se ji je rodil sin.

Kakšno hrano jeste?

Žena kuha. Jemo vse. Zna skuhati tudi naše domače, prekmurske jedi, to jo je naučila mati, najraje pa jem ribe. Ker sem lovec, pa je velikokrat na krožniku tudi divjačina.

Se srečujete z drugimi Slovenci?

Kar precej. Veliko nas je tam. Imamo slovensko cerkev Sv. križa, plese, tudi športna srečanja... Imam pa veliko prijateljev iz nekdanjih jugoslovanskih republik pa tudi z Madžari in Avstrijci se kar veliko srečujem.

Večkrat na leto imamo Slovenci tudi večja srečanja. 17. avgusta bomo imeli srečanje v mestu Ferfield. Čez tisoč nas pride takrat skupaj. Gremo pa na obisk k Slovincem v New York, oni pridejo k nam, ravno tako gremo Pensilvanijo, Ohio.

Ste spremljali osamosvojitve Slovenije?

Če hočete, zapišite tako, kot mislim. Bil sem Jugoslovan. Po mojem vsega tega ne bi bilo treba. Če pa smo se že ločili, bi se morali na lepši način. Rad sem šel

po Jugoslaviji, tako rekoč od Triglava do Vardarja. Vidim pa razvoj Slovenije, vidim napredek in na to sem ponosen.

Kako to komentirajo drugi Slovenci iz Vašega kroga?

Tako kot jaz. V Ameriki je veliko narodov in mislim, da je moč v skupnosti. Razumem pa slovenski problem. To je pač politika. Je pa Slovenija napredna in zdaj ljudje živijo dosti bolje kot prej. Končno pa, vseh podrobnosti ne vem in zato kakšne končne sodbe ne morem dati.

Preberete v Ameriki kaj slovenskega?

Kar veliko berem. Ko grem od doma, vzamem tja veliko knjig. Najbolj me zanimajo zgodovinske stvari.

Kako dolgo boste doma?

Štiri tedne. En teden sem bil v Portorožu, en teden pri bratrancu v Velenju, malo na Madžarskem, v Avstriji, drugo pa v Prekmurju.

Koliko stane pot?

Zame in za soprogo skupaj med 5.000 in 10.000 dolarji. Tega si vsak ne more privoščiti.

Kako živijo Slovenci tam?

So marljivi. Mislim, da se jih je kakšnih 99 odstotkov dobro znašlo.

Če bi bili še enkrat mladi, bi se spet podali v Ameriko kot takrat?

Imam lepe spomine na Soboto... Teško mi je odgovoriti. Zdaj je moje srce tukaj in tam. Če bi takrat šel legalno, bi se verjetno vrnil...

Joe Reethooper
Foto: Nataš Juhnov

Kje ste pobegnili?

Malo višje od Cankove, tako da smo prišli čez mejo nekje pri Sv. Ani.

Je bilo nevarno?

Zelo, saj so za nami streljali. Srečo smo imeli, da nas niso zadeli, saj so streljali še tudi takrat, ko smo že bili na avstrijski strani. Prenehali so šele, ko so avstrijski kmetje, ki so delali na polju, začeli vpiti, saj so se bali, da krogle ne bi zadele koga od njih.

Kako je bilo v Avstriji?

Pri Sv. Ani smo prenočili na tamkajšnji žandarmerijski postaji, nato so nas prepeljali v Fürstenfeld, kjer je bilo že veliko Slovencev in tudi nekaj Madžarov, nato pa, po treh dneh, v taborišče v Wagni pri Leibnitzu.

V Avstriji sem preživel pet let. Delal sem pri različnih zasebnikih, vmes sem naredil šoferski izpit, tako da sem »avstrijsko obdobje« končal kot šofer pri ameriški vojski v Salzburgu.

Potem pa Amerika ...

Pot sem si plačal sam. Sicer ne veliko, ker jo je organizirala neka agencija, ki se je ukvarjala z emigranti. Ladja, na kateri je bilo 1200 potnikov, samih emigrantov seveda, je bila vojaška, znana iz druge svetovne vojne. Izpluli smo iz Brehenavena in se vozili devetnajst dni, štiri dni več, saj je bilo hudo rešnje. 4. oktobra 1956 smo prispeli v New York. Čez štiri dni sem se že zaposlil v neki tovarni.

Angleško niste znali?

Iz nuje se človek vse nauči. Danes govorim angleško, nemško, madžarsko, italijansko in tudi ruščina mi ni tuja. No, vmes sem spoznal Ano Duh, rojeno v Ameriki. Oče je bil doma iz Lipe, mati iz Turnišča. Leta 1958 sva se poročila. Nekajkrat sva se selila, na koncu pa se ustalila v zvezni državi Connecticut v mestu Bridgeport, kjer sem leta 1963 odprl svojo steklarsko delavnico, ki jo imam še danes.

Delate sami?

Zdaj delam sam, včasih sem imel več zaposlenih.

Živite dobro?

Kar dobro, saj sem bil že sedemindvajsetkrat doma v Sloveniji. Prvič sem bil leta 1962 in upam, da bom prihodnje spet tukaj. Tega si vsakdo ne more privoščiti. Imam svojo hišo, z otroki nisem imel problemov. Recimo alkohol, droge ali kaj podobnega. Imam mercedesa, buicka in forda. Zaradi dela seveda. Delavnica je od hiše oddaljena deset kilometrov. Delam od 8. do 17. ure. Sem lovec in hodim veliko na lov. Tudi lov v Kanadi si privoščim. Mislim pa, da bom prihodnje leto delavnico prodal. Ta sredstva bodo potem za mojo pokojnino. To je tam malo drugače kot pri vas.

Se ukvarjate s politiko?

Ne. Na volitve sicer grem, vendar bolj tako ...

Imate otroke?

Najstarejša, Slavica, je kemijska inženirka, Martin je inženir računalniške tehnologije, zdaj je star 31 let, najmlajša, Ann Margret, pa je zdravnica. Sin živi pri meni, dekleti pa v drugem mestu, vendar ne daleč stran. Dobro jim gre.

Slavko Polak se je rodil 8. junija 1933 v Murski Soboti. Oče je bil po prvi svetovni vojni policist, pozneje pa hišnik v Sokolskem domu v Soboti. Slavko se je izučil trgovskega poklica. Ni mu šlo preveč slabo, za politiko se ni zanimal. Takrat, 26. junija 1951, se je skupaj z dvema prijateljicama (ena se je pisala Karas, drugega priimka se ne spominja) podal na ono stran železne zavese.

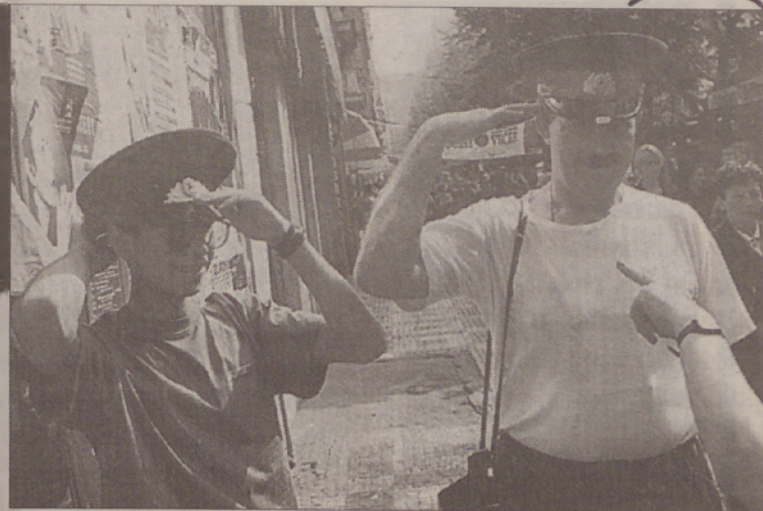

Feri
Lainšček

17. avgust

Mafijska hobotnica v Evropi (2)

Na Václavskem trgu lahko še danes kupite vojaške kape sovjetske armade. So taki, ki te »spominčke« radi pomerjajo in se z njimi fotografirajo.

Celih 78 let je že preteklo od dneva, ko je bilo Prekmurje uradno priključeno Kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev in s tem seveda k slovenskemu ozemlju. Nepoučeni bi gotovo rekli, da je to pač res že zanesljivo dolga doba, v kateri se je datum priključitve že zdavnaj ustoličil kot najpomembnejši mejnik v življenju neke skupnosti, kot praznik skratka, ki navdihuje s spominom in pomaga razumevati sedanost. Vemo, žal, da to še zdaleč ni tako. V resnici se je dogajalo prav nasprotno. Kasnejše družbene in politične okoliščine so potem spet perfidno veličale le prekmursko skromnost in ponižnost, uradno zgodovino pisje je lahkotno najdevalo druge mejnike in junake, spraševanje o prekmurski identiteti je bilo nemalokrat marginalizirano in celo bogokletno.

Tudi zato, seveda, je dejstvo, da je občina Beltinci 17. avgust izbrala za svoj občinski praznik, gotovo dogodek leta v Prekmurju.

Dodaja pa se mu bojazen, da je ta duha osvobajajoča gesta zgolj osamljena napoved obdobja, ko se bo Prekmurje znova sposobno zazreti vase. Tudi današnje družbene okoliščine se namreč zdijo prezapletene in prenapete, da bi lahko brez nazorskih strasti in brez kovanja trenutnega političnega kapitala spregovorili o zgodovinski vlogi Ivanocija, Klekla, Baše, Sakoviča, Lenaršiča, Jeriča in kajpada še mnogih drugih tako ali drugače zaslužnih za osvoboditev Prekmurja. Toda ali ni mar vsaj zgodovinska resnica nekaj tako moralno in etično zavezujočega, da je ni mogoče prepustiti novodobnim politikom?

Za prvega častnega občana beltinske občine so razglasili dr. Vilka Novaka, znanstvenika in občutljivega intelektualca, ki je prav v tem času spregovoril o nekaterih aktualnih vprašanih prekmurstva. Ob tej njegovi zanesljivi in prepričljivi javni besedi smo se nemara zavedli, kako razredčena in dremava je sicer tu in zdaj razumniška misel. Zato seveda tudi ne vem, ali ji bo dano dojeti, da sploh ni iz konteksta doslej povedanega, če za konec povprašam:

**Se dobimo
vsaj pri
Hotizi?**

Pred leti, ob nastajanju novih postkomunističnih evropskih držav, je neki znani filozof mimogrede pripomnil, kako je lahko za mlade države vsaka »prevelika demokracija« – škodljiva. Najbrž je mislil na nenadzorovano pretiravanje, ki je bilo za mnoge ventil v komunističnem loncu pa tudi hiter, nekritičen način življenja in bogatenja. Vsako pretiravanje je škodljivo – od prevelike doze mamil ali kraje, ki se lahko sprevrže v kleptomanijo, do vladanja, lastninjenja in drugih moralnih prestopkov (kar vse se lahko v rokah neosveščenih, pokvarjenih in netolerantnih ljudi spremeni v politično diktaturo, gospodarski kriminal ali mednarodno mafijo). Mnogi sociologi in politologi so prepričani, da večina zla še vedno prihaja z vzhoda, iz Rusije (poleg dobre literature, baleta, šanson in vodke). Posamezne nacionalne mafijske skupine so se že udomačile v Varšavi in Budimpešti ali trkajo na mestna vrata Prage, Dunaja in Ljubljane. Preden so novi župani v teh mestih zasedli svoje fotelje, so bili nevidni kriminalci s tujimi potnimi listi že v senci teh istih stolčkov. (Na začetku vojne je prišel srbski mešetar v Ljubljano in za tri kilograme zlata, ki ga je prinesel iz Bosne, kupil ženo in slovensko državljanstvo, dovoljenje za lokal in hišo in vprašanje je, ali danes lahko živi od prodaje sladolednih kepic ali priznanskega nakita.) Kriminalistična poročila, novinarski članki, črna kronika in poslanske interpelacije so samo posledica klavnega moralnega stanja, nevarnega družbenopolitičnega položaja, v kakršnem se je znašla nova demokratična družba. Podatki z ulice, predmestja in mejnih prehodov so namreč skrb zbujujoči, pesimistični.

Pred dnevi je prišlo do streljanja v središču Prage, na Václavskem trgu, znanem kot Václavak, najlepši, najširši praški ulici, pred znanim hotelom Jalta. V spopadu dveh tolp so bili ranjeni trije Čečeni, njihovi napadalci, za katere je objavljeno, da so imeli temnejšo barvo kože, pa so izginiti brez sledi. Krvave luže na asfaltu so pričale, da je bil spopad resen, da se je zgodil kar sredi belega dne, pred presenečenimi meščani na najbolj prometnem koncu Prage. Čeprav je v zadnjem času v praški prestolnici odedalje več dežurnih policistov, pa jih tokrat po naključju ni bilo v bližini ... Kmalu se je izvedelo, da so ranjeni kriminalci Čečeni, prav čečenska mafija pa je ena najbolje organiziranih v Rusiji in Evropi. Po ukinitvi železne zavese so se razsuli po Evropi ter v njej našli »ceneno delovno silo« za svoje nečedne posle. Posamezniki so namreč pripravljeni ubijati za prgišče dolarjev. (Na Slovaškem je namreč neki kriminallec ubil človeka za 25 nemških mark!) Kriminalne skupine v omenjenih državah živijo zelo predrzno, kajti policija se še ni prilagodila njihovu načinu dela pa tudi neučinkovita je. Glede na njihove slabe plače so mnogi policisti podkupljeni. Kriminalne skupine se že zdaj prepoznajo po »stilu medsebojnega obračunavanja«. Poleg klasičnih, naročenih umorov so znani tudi zverinski uboiji; v Bratislavi so našli zaklano zvezano žrtev v skladišču starih avtomobilov – zanj so menda odgovorni kriminalci iz pekdanje Jugoslavije. Češki dnevnik Lidove noviny je objavil anketo, v kateri je večina vprašanih odgovorila, da je mednarodni kriminal prva, največja nevarnost za državo. Sledijo

»nevarnosti«, kot so romunska manjšina, begunci, prevelik priliv tujega kapitala, Muslimani v Evropi, državljanski nemiri pa tudi prevelik gospodarski in politični vpliv Judov ... Seveda je takšen spisek v določenih primerih »naiven«, celo smešen, podoben »lovu na čarovnice«, ostaja pa prepričanje, da sta za češko državo nevarna predvsem domači kriminal, povezan s tujimi, »gostujočimi« tolpami.

Prava domovina najstarejših

sveta trideset ljudi, postregel pa je tudi s podatkom o mafijski peči, zasebnem Oswiencinu. Na posestvu Salvadora Lige, sodelavca klana Cosa nostre, so našli veliko krušno peč, v kateri so sežigali ostanke ubitih sovražnikov, da bi tako zabrisali za njimi sledi. Kaže pa, da se Italijani niso kdove kako vznemirili nad senzacionalnim odkritjem, bolj jih je razjezila novica, da je neka nemška turistična agencija pripravila poseben izlet pod naslovom Mafia Tour po

slednje naj bi bilo mnogo bolj dobičkonosno pa tudi nevarno za človeštvo.

Evropske policijske družbe že nekaj časa sodelujejo in pozorno spremljajo tihotapske poti z mamil, predvsem tiste, ki prihajajo iz Turčije prek Balkana v Zahodno Evropo. Včasih gre pot čez Madžarsko ali Poljsko, v zadnjem času pa že čez Hrvaško in Slovenijo ali s hitrimi čolni v Italijo. Albanski trgovci z mamilami so že obdelali češki trg, kaže pa, da je

Franco Bernasconi iz Barija je avtor ikone sv. Nikole, ki jo je Katoliška cerkev podarila obnovljenemu hramu Kristusa Odrešitelja v Moskvi. Ikona je nadomestilo za izvirnik, ki se je zgubil leta 1932, ko je dal Stalin hram zapreti.

Žal je prava povezava med italijansko in rusko mafijo mnogo manj slovesna in bogaboječa ...

mafijjskih odnosov, Italija, pa je te dni prav tako doživela dve neprijetni presenečenja. Eden od zaprtih mafijcev je »zapel« ter izdal, da je sam odstranil s tega

Siciliji. Nemški turisti naj bi tako videli med drugim hišo v Agrigentu, kjer so aretirali znanega mafijca Giovannija Brusca (ta je iz maščevanja zadavil enajstletnega sina drugega mafijca ter ga raztopil v jedki kislini), kakor tudi vas, iz katere so doma znani italijanski mafijci, na primer Corleone ... »Absurdno je, da se mafija, bolečina, kri in nasilje s takšno lahkoto spreminjajo v turistično atrakcijo,« trdijo in besnijo sicilijanski politiki. In človek si ne more kaj, da ne bi pomislil, kako se bo morda tudi pri nas kdaj pojavila agencija, ki bo radovedne potnike popeljala na ogled vukovarske bolnišnice ali množičnega groba v Srebrenici.

In če se čečenska mafija ukvarja s tihotapstvom orožja, cigaret in plemenitih kovin, so se neke druge skupine lotile tihotapstva z mamilami in jedrskim orožjem. To

zdaj na vrsti tudi Slovenija. Tako nemški novinar Udo Ulfhotte, novinar dnevnika Frankfurter Allgemeine Zeitung, piše, kako je italijanska mafija, ki je dobila hudo konkurenco iz Rusije, najbrž vložila precej denarja v nekdanjo Jugoslavijo (torej tudi v Slovenijo). Mafija naj bi na tem območju vložila svoj kapital v turizem (kar je vidno v Črni gori), trgovino z nepremičninami, v igre na srečo ... In samo čas bo potrdil, ali je imel nemški novinar prav.

In prav isti čas bo pokazal, kdo je lastnik pretihotapljene dvestotokilogramske količine mamila, vrednega sto milijonov angleških funtov. Mamilo so namreč našli angleški cariniki v tovornjaku s slovensko registracijo. Upajmo, da si naši prevozniki ne domišljajo, da je to najbolj izvirna, uspešna pot v Evropsko zvezo!

Branko Šomen

To je stara fotografija iz leta 1989, ko so Čehi protestirali proti komunističnemu sistemu in zoper nasilje. Eno nasilje se je umaknilo, prišlo je drugo, podzemno ...

Matjaž Titan, še ne sedemnajstletni v številne panoge usmerjen Sobočan, ki bo v novem šolskem letu obiskoval 4. letnik Gimnazije Murska Sobota, se je z 38. matematične olimpiade v Argentini vrnil z bronastim odličjem in z reportažo za Pen.

Ura je bila pol osmih zjutraj, ko smo se z naročenim kombijem z mednarodnega letališča v Buenos Airesu peljali proti središču mesta. Ravno kar se je začelo daniti. Sončni vzhodi so tukaj pravo doživetje. Ko se izza Atlantskega oceana na vzhodu začne dvigati sonce, se nebo za nekaj časa obarva v prekrasne odtenke. Čeprav je bil trinajsturni čezoceanski polet pravo trpljenje in sem v za pet ur podaljšani noči spal vsega skupaj dve uri, utrujenosti nisem čutil. Sicer pa, kako bi jo, ko pa se je pred mojimi očmi iz sna prebujala ta, po velikosti sedma največja država na svetu, ki se razprostira od polarnih krajev na jugu do tropskih na severu. Argentina mi je bila pred nogami. Zdaj šele razumem, kako so se počutile množice slovenskih priseljencev, ko so prihajale na drug konec sveta.

Buenos Aires, v prevodu dober, ugoden veter, to so vrata v Argentino. Peto največje mesto (bolje rečeno velemesto) na svetu je res mesto presežnikov. Kakor nam je pozneje povedal vodnik, ima mestno jedro štiri milijone prebivalcev, skupaj z okolico pa petnajst milijonov, to je slaba polovica vsega argentinskega prebivalstva. Mesto meri v premeru tudi do sedemdeset kilometrov. Gromozanskost te številke sem si lahko predstavljal šele potem, ko je vožnja od letališča do središča trajala celo uro. Mestoma tudi šestnajstpasovno avtocesto (pa naj se kakšna naša cesta poskusi primerjati s to) so od strani spremljale vedno višje stavbe. Smrtna nesreča podžupana Mar del Plate (mesta, kjer je bila olimpiada), ki se je dva dni po otvoritvi žal ubil v avtomobilski nesreči, pa je opozorila, da je previdnost potrebna tudi na argentinskih cestah.

Posloplje argentinskega Kongresa na koncu Majske avenije. Danes imajo v njem večino pripadniki predsednikove peronistične stranke, vendar se v zadnjem času močno krepi tudi levica.

Plaža v Mar del Plati pozimi še zdaleč ni tako polna kot poleti. To polmilijonsko letoviško mesto ob atlantski obali med poletno sezono počvetveri število svojih prebivalcev.

Slovenska ekipa s spremljevalcema po podelitvi kolajn in sklepnih slovesnosti

Obelisk na križišču avenije Corrientes in Avenije 9. julija je eden glavnih značilnosti Buenos Airesa. Na njem so vklesani pomembni mejniki na poti argentinske države v zgodovini.

Tedaj se je že toliko zdanilo, da sem lahko jasno videl avtomobile, ki so vozili mimo nas. Sicer jih je bilo ogromno pa tudi »smrdeli« so, kot da bi jih bilo še več, a vseeno so kazali, da je standard v tej »deželi gavčev« (legendarnih govejih pastirjev v prostranih pampah) še vedno daleč od željenega. Pri opazovanju avtomobilov pa nekaj takoj pade v oči. Med vsemi stotinami tistih, ki so peljali mimo nas, niti enega ni vozila ženska. To je družba s še zmeraj močno moško dominacijo – živi se pač v skladu s tisto zgodbo, ko je mož želel, da bi njegova žena premislila, preden bi kaj govorila, žena pa mu je odvrnila, da ne more vse življenje molčati. Ker sem prvi opazil to zanimivost, sem pri priči stavil s kolegom, ki je sedel poleg mene, da mu za vsako žensko, ki mi jo pokaže za volanom, dam pet dolarjev (po poznejšem premisleku je bila stava neumnost, ker nisem imel česa dobiti). Kakorkoli že, vsega skupaj sem na ta način izgubil natanko pet dolarjev. Prvo in edino žensko za volanom avtomobila smo med petnajstdnevni bivanjem v Argentini opazili šele zadnji dan pred odhodom. Zato pa je ta vozila celo taksi, kar je bila prava senzacija in za tamkajšnje razmere nekaj nepojmljivega.

Dejstvo, da predpostavka o angleščini kot o svetovnem jeziku tukaj pade v vodo, smo spoznali takoj na začetku. Z voznikom kombija smo se bili namreč prisiljeni sporazumevati s kriljenjem rok. V argentinskih šolah naj bi se angleščina sicer poučevala, kako pa je to v praksi oziroma kakšni so učinki tega poučevanja, pa sem pozneje še večkrat občutil na svoji koži. Redkost tistih, ki znajo kakšno besedico angleško, se lahko primerja le še z redkostjo žensk za volanom. Če boste torej kdaj potovali v Argentino, vam toplo priporočam španski slovar in tečaj španskega jezika pred odhodom. Argentinska zastava je modro-belo-modra s soncem na sredini. Ne vem, kakšna zgodovina bi bila razlog za izbiro sonca kot lika na zastavi, vendar bo najverjetneje kar čisto preprosto – Argentina je dežela sonca. V skladu s tem se je vreme letos odločilo, da nam zimo, ki v mesecih juniju, juliju in avgustu vlada na južni polobli, spremeni v poletje. Pred odhodom so nam napovedovali temperature okoli 5 °C, pričakale pa so nas tudi za 10 do 15 °C višje temperature. Sončnega vremena namreč kar ni in ni hotelo biti konec, in če je že deževalo, je deževalo ponoči. Take tople zime, kot je bila letošnja, niti najstarejši domačini ne pomnijo. Za nas, prebivalce severne poloble, ki se nam zdi tako samoumevno, da je novo leto v snegu, je skoraj nepredstavljivo proslavljanje silvestrovega na plaži, kot to počnejo v Argentini. Kar pa si je še težje predstavljati, pa je sonce na severu. In v Argentini je res tako. Moja orientacija je bila nekaj časa čisto na psu, ker sonce za pot od vzhoda na zahod ni izbralo tako »običajne« in »naravne« poti po južni strani neba, temveč je krenilo kar prek severa. Ni bilo videti, da bi domačine to kaj posebno motilo, pa tudi mi smo se hitro privadili na nove razmere, kjer je vse postavljeno na glavo. Edino, kar je ostalo nespremenjeno, je bilo to, da je sonce še zmeraj sijalo podnevi in ne ponoči (kaj drugega je tudi verjetno težko izvedljivo).

To pa še zdaleč ni bilo edino presenečenje, ki me je pričakalo. V hotelu, v katerem smo bili nastanjeni v Buenos Airesu, imajo namreč zbirko bankovcev z vsega sveta in med vsemi

Matjaž z argentinsko ministrico za šolstvo Susano Decibe, ki je odprla olimpiado. Poleg je slovenski veleposlanik v Argentini dr. Janez Žganjar.

eksotičnimi se je v družbi ameriškega dolarja in nemške marke znašel tudi slovenski tolar. Kar ostrmel sem, ko sem zagledal Primoža Trubarja v hotelski vitrini. Hotelu sem potem poklonil še Valvasorja na dvajsetaku, s čimer sem si prislužil številne besede zahvale. Vseeno je lepo videti slovenski denar tudi kje zunaj naših meja (navsezadnje, kakor nam je rekla Slovenka, potomka naših priseljencev, naj bi dandanes v Argentini živel pol milijona Slovencev).

Argentina je danes demokratska država, ki pa jo pestijo številne gospodarske težave. Zunanji dolg je pošasten – petdeset milijard dolarjev. Takšno stanje je zlasti posledica vojaške diktature, v času katere se je oblast v tujini čezmerno zadolževala, da je doma vzdrževala kolikor toliko normalne razmere. Vladavina vojaške hunte se je končala v začetku osemdesetih let, ko je Argentina poskušala zavzeti Falklandske otoke (Argentinci jih imenujejo Malvinški in bodo zelo užaljeni, če boste uporabili izraz Falklandski) in se zapletla v vojno z Veliko Britanijo. Takratna britanska premierka Margaret Thatcher je Argentinec na podila s Falklandov, ki so tako še naprej ostali britanska kolonija. Notranjepolitična posledica tega poraza pa je bil padec vojaške diktature. Današnji predsednik dr. Carlos Saul Menem, ki je bil tudi častni pokrovitelj matematične olimpiade, je v svoji predvolilni kampanji obljubil, da bo odplačal zunanji dolg in uredil gospodarske razmere. Vendar Rima niso zgradili v enem dnevu in verjetno bo trajalo kar nekaj časa, preden bodo njegove besede meso postale. Kakorkoli pa državi slabo, jo bodo Argentinci vedno z vsem srcem ljubili. Naj se v njej dogaja karkoli in naj to počne kdorkoli, bodo slabe besede na račun svoje domovine hudo zamerili. V njih še vedno veje član duh napisa, ki sem ga prebral pod državno zastavo pred predsedniško palačo, napisanega ob osamosvajanju Argentine izpod španske oblasti. Ta namreč pravi, da se bodo fantje te države poslej borili pod svojo in ne pod tujo zastavo in za blagor svoje, ne tuje domovine.

Argentinska strast številka ena pa je nogomet. Ravno tako kot se dva Angleža, ko se srečata, začeta pogovarjati o vremenu, se Argentince začeta pogovarjati o nogometu. Revna barbarska naselja, ki obkrožajo Buenos Aires, ne premorejo dobesedno ničesar, razen ene same stvari. In ta stvar je nogometno igrišče. To ni ne navaden travnik, kaj šele asfaltirana površina, to je čisto običajno območje blata, ki ni »zaraslo« s kolibami. Da ta površina predstavlja igrišče, sploh ne bi vedel, če ne bi na enem in drugem koncu stali improvizaciji – poskusa nogometnih vrat. Če obstaja kaj, kar združuje razslojeno argentinsko družbo, potem je to zagotovo nogomet. Sam sem imel srečo, da je dva dni po našem prihodu argentinska nogometna reprezentanca (mimogrede, nisem se mogel upreti skušnjavi, da

Neke vrste matematične igre brez meja. Najprimernejše ime za to »sportno« nogo bi bilo kar metlomet, saj se nasprotju z nogometom pri tej igri mesto nog uporabljajo metle.

Rokovanje, ki si služijo pre...

SEVERNEGA SONCA

Južnoameriška »variacija na temo noja«. Nandu je ena najbolj tipičnih argentinskih živali.

Velikih cestnih umetnikov na trgu Recoleta, premičnim stanjem na mestu.

si ne bi kupil dresa argentinske reprezentance, zdaj nosi ime legendarnega zvezdnika Diega Maradone) igrala tekmo z Venezuelo. Čeprav sem komentatorja po televiziji komaj kaj razumel, spremljanje tekme ni bilo nič manj zabavno. Nikoli doslej še nisem imel priložnosti poslušati nekoga, ki bi komentiral s tako gorečnostjo in zavzetostjo kot bi mu šlo za lastno življenje. Ko so Argentinci zadeli, je sledila prava eksplozija navdušenja, »o« v besedi gol se le vlekel kakih trideset sekund, da sem se že začel spraševati, kod komentatorju toliko sape. No, vso stvar skupaj je moral ponoviti še dvakrat, saj je Argentina tekmo dobila s 3 : 1. Nepričakovan učinek na ulične trgovce pa je naredila ena sama kapa, ki sem jo takoj prvi dan kupil v Buenos Airesu. Na njej je namreč napis Boca Juniors, to pa je najbolj znan argentinski nogometni klub, v katerem je svojčas igral Maradona. Vsi trgovci v vrsti so mi navdušeni segali v roke, meneč, da mi zvesti navijač kluba, in mi kar drug za drugim dajali popuste, tako da se mi je »naložba« v kapo večkratno obrestovala. Toliko bolj, ker ima ta klub iz Buenos Airesa hudega mestnega konkurenta, s katerim se gledajo približno tako teko kot psi in mačke.

Psi pa so v Argentini poglavje zase. So veliki gospodje in na sprehod grede v najrazličnejših oblačilih. Iz tega bi lahko sklepali o skrbnosti njihovih gospodarjev, ki si prizadevajo, da bi bilo njihovim ljubljencem čim boljše (vprašanje je, kaj na to navlako, ki jo morajo nositi, rekli psi sami), vendar ni čisto tako. Prav v centru mesta je namreč neke vrste »pasje parkirišče«. Prides s psom, plačas in ga »parkiraš« pri pazniku, potem greš po svoje, ne meneč se za psa in njegove krabi. Paznik tako lahko drži tudi po petnajst psov hkrati. O tem, kaj imajo psi od takega sprehoda, ni vredno izgubljati besed.

Ljubiteljem domačega kruha pa se v Argentini malo piše. Čisto navadno štrucu kruha je dobredno nemogoče dobiti. Narod je mahnen na rogljičke in prepečenca. Takšen je bil tudi naš zajtrk v hotelu, ki pa je bil poleg vsega še natančno izkalkuliran. Dva rogljička in dva prepečenca na osebo. To seveda ni zadostovalo ne meni ne drugim in tako sva s kolegom, ki je del za mano pri isti mizi, zaprosila za več »uha«. Natakarka je vzela željo na znanje, a storila ni ničesar. Ko sva za »kruh« ponovno zaprosila, sva dobila dva prepečenca - po enega na vsakega. Komentar je odveč.

Poleg tega, da so mahneni na nogomet, so Argentinci mahneni na še kar nekaj stvari. Najbolj znana je seveda Evita, legendarna Eva Peron, žena nekdanjega argentinskega predsednika Juana Perona. Množice, se posebej tisti ne-nejsi sloji, so jo oboževali, ker je bila živ dokaz, da se je mogoče iz revščine prebiti čisto do vrha. Obiskali smo njen grob, pokopališče, na katerem počiva, pa daje videz vsega drugega, le pokopališča ne. Grobov ni - so le velike grobnice, ki na prvi pogled spominjajo na hiše. Upravljalci

pokopališča so sli celo tako daleč, da so poti med grobnicami v stilu ulic kar poimenovali. V kateri »ulici« pokopališča je Evitin grob, si žal nisem zapomnil. Argentina pa je po svetu znana še po tangu, ki se je tukaj rodil. Tango pomeni utrip življenja. Vrtijo ga na vseh radijskih postajah, noč in dan. To je poleg nogometa verjetno edina stvar, brez katere si Argentine ni mogoče predstavljati.

Center Buenos Airesa je zares lep. Stavbe so zidane v kolonialnem slogu, ulice pa so strogo pravokotne, prekinjane s številnimi trgi, polnimi zelenja. Med vsemi ulicami so najbolj znane tri: avenija Corrientes (to je argentinski Broadway, na njej je uresničena tudi želja Alberta Olmeda, pesnika - tam stoji namreč plošča z odtisom njegovih rok, to je namreč vse, kar si je pesnik želel, da bi ostalo za njim), Majska avenija (Avenida de Mayo), ki se končuje z Majskim trgom (Plaza de Mayo) in predsedniško Rožnato hišo (Casa Rosada) ter Avenija 9. julija, ki je najširša ulica na svetu (široka je sto trideset metrov, poimenovana pa je po datumu postavitve prve argentinske vlade). Zanimiv je tudi trg Recoleta, kjer nastopajo razni zabavljaci. Najbolj mi bo ostal v spominu čarovnik, ki je »odčaral« mojih pet dolarjev. Najprej si jih je sposodil za trik, ki ga je izvajal, na koncu pa jih je kar zadržal kot nagrado, ker je stvar uspela. Nisem mu preveč zameril, tudi zaradi tega ne, ker sem bil za to nagraden z bučnim aplavzom.

Križarjenje s katamaranom po Rio de la Plati je doživetje posebne vrste, čeprav je v prevodu »reka srebra« bolj kot reka blata. Rio de la Plata je skupen estuarij rek Paraná ter Uruguay, v svojem najširšem delu tik pred izlivom v Atlantik pa meri neverjetnih dvesto dvajset kilometrov od enega brega do drugega. Vodnik, ki nas je spremljal na tem izletu, nam je na koncu zastavil vprašanje: How did you like the train? (Kako nam je bil všeč vlak?) Menda je star komaj nekaj let. Meni se je zdel čisto navaden, zato pa se mi je zdelo toliko bolj nenavadno, da se vodnik hvali z vlakom - navsezadnje je vlak pri nas nekaj čisto običajnega.

Kako pa se lahko stave iztečejo tudi dosti slabše, kot je recimo izguba petih dolarjev, pa so na olimpiadi dokazali mehiški reprezentantje. Zgodba je taka: S svojim spremljevalcem - vodjo so šli še pred pisanjem testov staviti, da bodo dosegli določeno število točk. Če bi uspeli, bi njihov vodja ostal brez brade, ki si jo je pušal že 25 let, če pa ne bi uspeli, bi sami ostali brez svojih las. No, zgodilo se je slednje. Na sklepnih slovesnostih ob podelitvi kolajne smo jih lahko opazovali obrate, vodja pa je tako dobil priložnost, da svojo brado neguje še naslednjih petindvajset let.

Prijetno presenečenje pa so nam pripravili predstavniki slovenske skupnosti v Argentini, ki so nas obiskali v našem hotelu in so z mano posneli intervju za oddajo v slovenskem jeziku, mene pa je še posebej obiskal član Društva prekmurskih Slovencev. Naročil mi je, da vas moram vse pozdraviti, poleg tega pa je izrazil upanje, da bo čimprej lahko obiskal Prekmurje. Skupaj sva spila čaj; mate. To je tradicionalna argentinska pijača, narejena iz zelišč, piti pa se sme le iz izdolbene bučke, katere zunanost je lepo okrašena. Osebno pa vam bolj priporočam osličkov čaj - cachamai (kacemaj) - ta je iz zelišč z argentinskega severa, povezavo z osličkom pa je pobral po zaščitnem znaku podjetja, ki ga proizvaja.

Ko smo se z letalom še zadnjič dvignili nad Buenos Aires in se usmerili proti Frankfurtu, mi je bilo kar žal, da odhajam, da zapuščam to deželo, v kateri sem doživel toliko lepega in zanimivega. A moja zadnja beseda ni bila zbogom, temveč »hasta la vista« (asta la vista) - dokler se spet ne vidimo. Za sabo sem pustil zimo in severno sonce, a bil sem odločen, da se nekoč vrnem sem - da pred našo zimo pobegnem v poletje. V ušesih so mi še vedno odzvanjali zvoki argentinske himne, ki poje o svobodi, ko smo pristajali v z oblaki prekriti Evropi in zaploskali pilotu za varen let. Na Brniku sem se srečal z družino, ki sem jo pogrešal, ter se pol ure pogovarjal z ljubljanskim dopisnikom Dela, ki je potem v svoj članek uvrstil le drugega našega dobitnika bronaste kolajne, ki je pač doma iz Ljubljane. Temu »novinarju« se »zahvaljujem« za njegovo vestno delo, moja prisrčna zahvala brez narekovavej pa velja vsem tistim ljudem tu ob Muri, ki so mi omogočili, da v Argentino nisem šel kot sezonski delavec, temveč svoji državi in svojemu narodu dostojno.

Pasje parkirišče

Ena od »ulic« pokopališča in grob slavne Evite

Nenavadna dekoracija spomenika, posvečenega začetku upora proti Špancem - vreče smeti

Muzej avtomobilizma Juana Manuela Fangia v Balcarcu. Ta dirkalni zvezdnik iz šestdesetih let je na sliki skupaj s tragično preminulim Ayrtonom Senno.

Iz življenja nekega pustolovca

BALONI NAD TIHO DOLINO

Še se najdejo ljudje, ki vedo kaj o Jakobu Svetonji alias dr. Jakobu Jakoboviču, poznati pa ga ne more nihče od danes živečih, saj je umrl že davnega 1892. leta. Ali je njegov rojstni kraj Brezje pri Vidmu in so njegovi sorodniki prišli pozneje v Blaguš, tega nisem raziskoval. V tistih časih, ko se je Jakob leta 1823 rodil, je veja svetonjevega rodu živela tudi v Hrašenskem Vrhu, v Račjaku in Murščaku. Babica kardinala Jakoba Misje, ki se je rodil v Hrastju - Moti, je bila tudi iz rodu Svetonjev.

»Tukaj v Brezju ni nikogar, ki bi se pisal Svetonja,« me je poučila Senčarjeva Milica, ki je imela opravka z grabljami in pokazala dol proti Blaguškemu jezeru. »Tam, na oni strani jezera, pa malo levo in gor... tam pa so Svetonji...« Naključje je nanese, da smo to zvedeli na dvorišču nekdanje domačije Frana Ilešiča, literarnega in kulturnega zgodovinarja, ki se je v začetku tega stoletja ukvarjal tudi z življenjsko potjo Jakoba Svetonje. Pri lovskem domu po asfaltu torej dol proti jezeru, nato pa se makadamska cesta obrne levo, nato desno mimo dveh kmetij. Še malo naprej - tam je stara kmečka hiša, ki je, po videzu sodeč, vzdržala že nekaj rodov. Nikjer žive duše. Na stari hruški se je zasmejala grlica. Povsod mir, skoraj boleč mir, če ga nisi vajen. Kakšek kilometer proti vzhodu je cesta. Tam so drveli avtomobili... Za oglom se je znenada pojavil možki, Svetonjev Viktor, ki sicer živi nedaleč proč na ženini domačiji. »Oče, dedek in pradedek so živeli tukaj.« Toliko mu je pripovedoval oče... o Jakobu Svetonji pa ni nikoli ničesar slišal, nakazal pa je smer - Kraljevci, Dokl.

Kdor rad pešači in ima za to tudi čas, lahko gre po dolini navzgor. Med njivami, travniki, starimi sadovnjaki, predvsem pa po gozdovih bo prišel v zgornji del vasi Kraljevci. Kdor nima časa in je povrh tega še len, se bo z avtom napotil nazaj čez potok, ki priteka iz Blaguškega jezera, se usmeril desno proti Cerkvjenjaku, mimo nekdanj rojstne hiše prof. Davorina Trstenjaka, ki je v drugi polovici 19. stoletja »spisoval zgodbe o

O BALONIH ...

Leta 1783 je poletel balon s premerom enajst metrov, ki je bil izdelan iz platna in papirja, 1830 m visoko. Še istega leta je balon ponesel človeka osem kilometrov daleč, polet pa je trajal petindvajset minut. Naslednjih sto let je razvoj balonov precej napredoval. Leta 1859 je ameriški balon preletel razdaljo 1300 kilometrov med St. Louisom in Hendersonom. V francosko-pruski vojni 1870. so bili baloni edina povezava med Parizom in zaledjem. Zrakoplovi, ki so imeli lasten pogon, so bili opremljeni tudi s krmilnimi napravami, ki so jih izdelovali vse od sredine 19. stoletja naprej.

nijo, tam pa naj bi sodeloval pri gradnji železnice v Bukovini, in da si je tudi v Bolgariji nabral velikansko premoženje. Kakšnih deset let o njem ni bilo glasu, potem pa je sporočil bratu in sestri, naj prideta v Ptuj na železniško postajo. Pripeljal se je kot carigradski konzularni advokat na poti na Dunaj, kjer je zastopal interese turških firm. Na Dunaju se je ukvarjal z vrednostnimi

Na njeni zunanjsčini se vidi, da je preživela kar nekaj Svetonjevih rodov ...

papirji in, lahko bi rekli mimogrede, izposloval nekemu Windischgraetzu milijon goldinarjev, kar mu je vrglo 100 tisoč goldinarjev nagrade. V Turčiji je preživel dvanajst let.

Poln denarja je kupil otok Lokrum pred Dubrovnikom, ki meri okoli 92 hektarjev. Ker pa njegovi ženi - poročil se je leta 1860 - carigradske podnebe ni ustrezalo, je zapustil Turčijo, nekemu od avstrijskih cesarjevičev prodal tudi Lokrum in se odselil na Dunaj. Tam je bil lastnik dveh hiš. Ko se je ločil, je eno prepustil ženi. Potem je nekaj časa živel tudi v Gradcu. V tem obdobju je bil lastnik grafičnih rudnikov na Moravskem.

Skrivnostna zgodba, kot je ta o Slovenskogoričanu Jakobu Svetonji oziroma o dr. Jakobu Jakoboviču, pa je že blizu fantastičnega, če verjamemo, da se je Svetonja vsaj nekajkrat pripeljal iz Carigrada na domačijo pri Vidmu - z balonom. »In to vedno ponoči,« zatrjuje Martin Dokl, ponavljajoč pripovedovanje svoje matere Marije. »Res je, mati mi je o tem velikokrat pripovedovala,« se spominja Martin in potem dodaja, da je bil sosed Štunfof Tunek za hlapca v Jakobshofu v Črešnjevcih, drugi sosed Johan Korošec, ki je bil sedlar, pa je za Svetonjo izdeloval konjsko vprežno opremo.

Ko se je Svetonja dokončno poslovil od širnega sveta in se vselil v novozgrajeno vilo v Črešnjevcih, je bil človek, ki bi mu lahko prisodili čudaštvo. Tako so ga ocenjevali poznavalci in o svoji preteklosti se ni rad pogovarjal.

Na radgonskem pokopališču je bil še pred desetletji ob ograjo naslonjen njegov nagrobni spomenik, na katerem je bilo poleg drugih nujnosti vklesano Herrn dr. JAKOBOVITS. Tudi o njegovem doktoratu se je veliko ugovarjalo. Nekateri so trdili, da si ga je pridobil na budimpeštanski univerzi, drugi, da je na samosvoji način prišel do njega v Heidelbergu, spet tretji so trdili, da si ga je pridobil v Carigradu, po mnenju njegovega brata Jožefa pa naj bi doktorat zagovarjal v Budimpešti. Svetonjevi sodobniki in njegovi osebni poznavalci so o njem natrosili še celo vrsto drugih, tudi nasprotujočih si trditev. Tako naj bi nekaj časa študiral tudi v Pečuhu na Ogrskem. Z denarjem so povezovali celo Svetonjevo poznanstvo z Lajošem Kossuthom, vodjo madžarskega narodnega gibanja leta 1848, ko naj bi z nekim denarjem skupaj pobegnila v Carigrad. Doklova mati je sinu pripovedovala, da je bil Svetonja v Turčiji zaposlen v banki in tam naj bi obogatel...

Svetonja oziroma Jakobovič je bil pustolovec in s tem človek, ob katerem se je sproščala tudi ljudska domišljija.

Skrivnostna prikazen

Okrogla prikazen je bila podobna uri

ŽIVLJENJE V SAMOTI

Mariji Vrbnjak je 77 let. Sama živi na domačiji in zavzeto spremlja vse, kar se dogaja tam naokoli. Njeno hiško z ene strni obdaja razsežen gozd, z druge pa se pogled izgubi v neskončno nebo, saj se tam pokrajina zlije v dolino. Dneve preživi ob okopavanju vrta, kuhanju, listanju časopisov in ob poslušanju Murskega vala ter še katere domače radijske postaje. Zgodaj leže k nočnemu počitku, a ne zaspri kmalu. V svoji kamrici ugasne električno svetilko in prižge radijski sprejemnik. Takšen je Micikin vsakdanjik na Ivanjševskem Vrhu.

POJAVIL SE JE KROG V OKENSKI ŠIPI

Četrtek, 10. julija letos, je bil sprva podoben neštetim drugim doslej. Ob 21. uri in deset minut je Marija Vrbnjak prisluhnila razvedrilni oddaji Murskega vala Geza se zeza. V sobi je bilo povsem temno, tudi njen mali tranzistor ne oddaja nobene svetlobe. Micika poslušala navihane klice radijskih poslušalcev in posrečene odgovore priljubljenega humorista Geze. Smehlja se, a se okoli petnajst minut pred polnočjo zresni, saj je zagledala v šipi navznoter odprte okenske stranice rjavi krog. O pojavu je dobesedno povedala:

»Najprej sem pomislila na luno, a je bil tistega dne komaj začetek prvega krajca

GEZA SE JE »ZEZAL«,

Prikazen na nebu pred hišo Marije Vrbnjak na Ivanjševskem Vrhu 64 smo narisali na podlagi pripovedi. Foto: F. Š.

in tudi luna ni takšne barve. Nekaj časa opazujem ta krog iz postelje, nato vstanem in se odpravim k oknu in se skozenj zagledam v nebo. Na nebu je mirno lebdel krog, velikosti polne lune. Spominjal me je na uro. Naokoli so bile temne številke, vsaj zdelo se mi je tako, in v sredini sta bila dva temna kazalca. Oba sta bila nekako enako dolga in nisem vedela, ali kažeta tri četrt na štiri ali pol devetih... Nebo je bilo jasno, a zvezd nisem videla. Notranjost kroga je bila svetlo rjava... Vse je mirovalo, krog in kazalca.

Pri oknu sem stala kakšnih pet minut in se nato vrnila v posteljo. Geza je na Murskem valu poslušalcem zaželel lahko noč. Ležim v postelji in na šipi je bil še vedno tisti krog.

Jakobshof v Črešnjevcih - danes uprava črešnjevskega delovišča Radgonskih goric

narodnem blagu«, kot so jih nadnaslavljali v ljubljanskih Novicah in drugih listih. Malo naprej levo, za nekdanjo serpentino, je staro že precej sključeno Zorkovo gospodarsko poslopje, ki je bilo novo v davnem 18. stoletju. Še malo naprej, spet desno, in že ste pri Doklovi domačiji.

PRVI STIK S SVETOM

Vinska letina 1834 je bila v Slovenskih goricah nekaj izrednega, kot je nekoč zapisal Fran Ilešič. Zato se je že naslednje leto, ko je priteklo to vino v vinogradnikove mošnje, oče Anton Svetonja odločil, da bo poslal drugo leto svojega enajstletnega sina Jakoba v varaždinsko gimnazijo. Še trije ali štirje očetje iz okoliških vasi so enako storili s svojimi sinovi. Varaždinska gimnazija je bila v tistih časih znana šola in mnogi nadobudneži iz spodnjega dela Slovenskih goric so v njej prejeli prvo učenost. Tu je ostal Svetonja do petega razreda. Njegova nemirna pustolovska kri pa mu ni dala miru, zato se je napotil v Karlovec, kjer naj bi študiral naprej, a je ostal v Zagrebu. Tu je leta 1843 končal gimnazijo, nato pa študiral pravo. Tam se je potem spoprijateljil z nekim uslužbenecem na pravni akademiji in začel ponarejati dijaška spričevala... V tem delu se je toliko usposobil, da sta kasneje, nekaj pred letom 1848, z domačim trgovcem Krambergerjem ponarejala denar. Ta je bil nekaj časa zaprt, Svetonja pa je menda pobegnil. Po nekaterih virih naj bi nekaj časa živel v Zagrebu z neko staro bogato vdovo, po drugih pa naj bi se marljivo učil turščine, francoščine in italijanščine, kajti znanje jezikov mu je odpiralo pot naprej...

Z BALONOM NA OBISK

Brezmejna je človekova domišljija in težko je izluščiti iz ljudskih govoric, koliko je resnice, da se je Svetonja - leta 1868 se je dal »prekrstiti« v Jakobovits - klatil po Srbiji, kjer naj bi bil odvetniški pripravnik, da je na Dunaju prišel do nekakšne blagajne, ušel z njo v Rusijo oziroma v Romu. Z očetom že prek štirideset let prebirava Vestnik, je povedala hčerka Angela Dokl.

Besedilo: Juš Makovec, foto: M. V., A. A

na polnočnem nebu

Priznati moram, da sem najprej nejeverno prislunil pripovedi Marije ali po domače Micike Vrbnjak z Ivanjševskega Vrha 64. Ko pa je zgodbo o nočnem videnju še nekajkrat ponovila v povsem enaki verziji, sem ji zavzeto prislunil.

Ob polnoči poslušam poročila Radia Slovenija. Po poročilih se spet zazrem v okno in predmet je bil še vedno na istem mestu. Nisem mogla zaspati. Malo pozneje sem opazila, da se je prikazen pomaknila nekoliko naprej, kazalca pa sta še vedno mirovala.

Rekla sem si, da bi bilo dobro, da bi bil takrat ob meni še kdo, da bi skupaj gledala nenavadni pojav. Mislila sem si, da me bodo imeli ljudje za noro, če jim bom Marija Vrbnjak nam je pokazala, kje je zagledala nenavaden krog.

MICIKA PA NE

pripovedovala o tem. Menili bodo, da sem si vse skupaj izmislila ... Po telefonu nisem poklicala nikogar, ker je bilo že pozno ... Nikoli v življenju nisem ničesar videla, zdaj pa se mi je to prikazalo ...»

BREZ PRESENEČENJA

Marija je povedala, da je pojav na nebu ni presenetil. V časopisih pogosto zasledi sestavke o nenavadnih prikaznih na nočnem nebu.

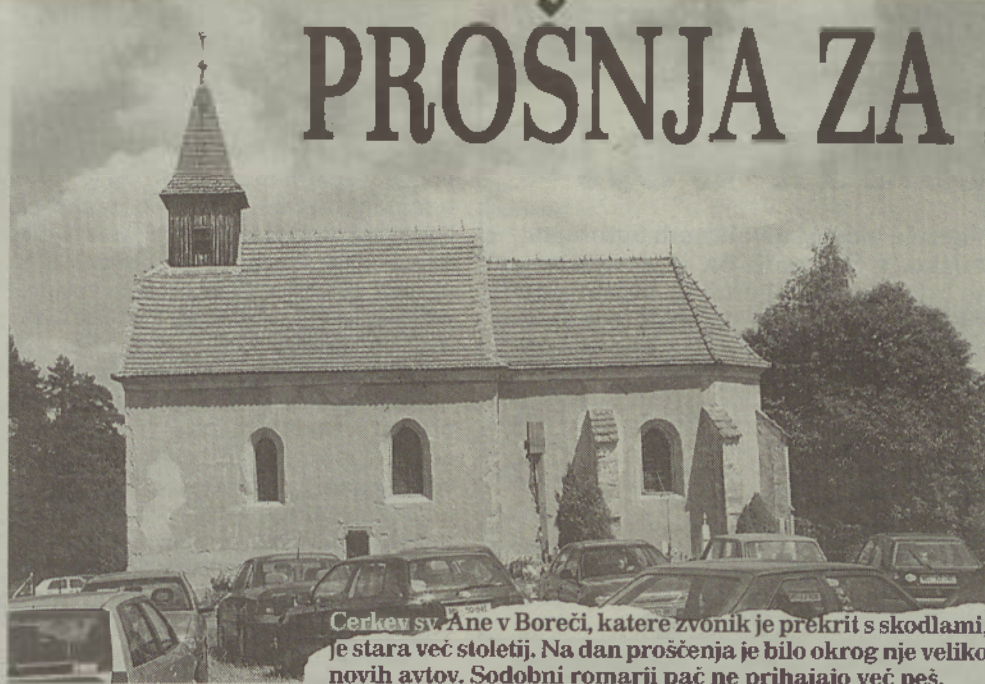
Zjutraj, 11. julija, so se blizu Micikine hiše znašli vodovodarji radgonske Komunale. Prišli so popravljat glavno vodovodno cev, ki je prejšnji dan začela puščati vodo. Šla jih je pogledat, a jim o dogodku ni pripovedovala, ker je menila, da bi se ji smejali, se med seboj spogledovali, jo imeli za neprištevno. K sosedom ni šla praviti. So precej oddaljeni in tudi noge ji slabo služijo.

O dogodku prejšnje noči je najprej po telefonu obvestila hčerko, ki živi in dela v Gornji Radgoni. In potem se je o prikazni pogovarjala še z drugimi ljudmi in tako je prišel dogodek tudi na naša ušesa.

Morda so bili nad Radgonskimi goricami te noči vesoljčki, ki so preračunavali, koliko litrov janževca bo dala letošnja trgatev?

Zapisal Zemljan
FRANČEK ŠTEFANEC

PROŠNJA ZA SREČEN POROD

Cerkev sv. Ane v Boreči, katere zvonik je prekrit s skodlami, je stara več stoletij. Na dan prošenja je bilo okrog nje veliko novih avtov. Sodobni romarji pač ne prihajajo več peš.

Romanje
k sv. Ani
v Borečo

Počesčena, sveta Ana, / z božjo milostjo obdana, / mati božje Materel! / Lepo zarjo si rodila, / zemljo z lučjo razsvetlila, / zveselila grešnike. / - / Dala svetu si pomočnico / in nebesom si Kraljico, / mater Sinu božjemu. / Bodi počesčena, / o presrečna sveta žena, / v milosti pri Stvarniku. / - / Ko življenje si sklenila, / ti je hči ob strani bila, / te vodila v srečni raj. / Kadar ura nam odbije, / sprosi nam pomoč Marije, / da nas pelje v sveti raj.

Tako poje o sveti Ani ljudska pesnitev. Ana je bila mati sv. Marije, ki je brezmadežno spočela Jezusa Kristusa. Njej je posvečeno več cerkva in kapelic. Tudi v Prekmurju in Prlekiji, na primer v Bakovcih, Podgradju, Gomilicah, Boreči ... V Slovenskih goricah pa se po njej imenuje celo sam kraj - Sv. Ana. God sv. Ane, ki velja za zavetnico nosečnic, je 26. julija, a ga praznujemo v nedeljo, ki je najbližja temu dnevu.

MALO ZGODOVINE

V nedeljo, 27. julija 1997, je bilo praznično tudi pri cerkvi sv. Ane v Boreči, saj je tudi tam bilo prošenje oziroma buča, kot pravijo Goričanci. Medtem ko prihaja tja k nedeljskim mašam le okrog petdeset ljudi, nas je bilo tokrat desetkrat več - kakih petsto. Med te nisem štel onih, ki so v gozdiču pripravljali veselico.

»Cerkev sv. Ane v Boreči je zelo stara. Košic je v svojih Starinah navajal, da so jo zgradili 1137. leta. Dr. Franc Ivanocy pa je trdil, da je bila ta cerkev pozidana proti koncu 13. stoletja. V 17. stoletju je bila še vedno pokrita s slamo, zvonik pa je nadomeščal strešni stolpč. V notranjstvi se je zdaj od prvotne gotske zasnove ohranil le zašiljen slavolok. Požar, ki so ga zanetili Turki ob svojih vpadih in pohodih po naši deželi, je cerkev zelo poškodoval. Leta 1739 so cerkev v celoti baročno obokali in predelali. Stroške sta pokrila gornjelendavski (graški) grof Leopold Nadasdy in gyorski škof Adolf Groll. Nad oltarjem je bila slika sv. Ane s hčerko Marijo v sredini. Zgoraj je bil sv. Jožef z Jezuskom, na evangelijski strani podoba sv. Joakima ...» beremo v knjigi Moja župnija.

PRIŽNICA IN SPOVEDNICA

»Leta 1911 je dobila cerkev sv. Ane v Boreči nov oltar, prižnico in spovednico, vse pa so izdelali v Sombotelu. Oltar je lesen, nad tabernakljem v sredini oltarja je kip sv. Ane s hčerko Marijo, na eni strani je kip sv. Alojzija, na drugi pa kip sv. Neže. Boreška cerkev je dolga 18,70 metra (v prezbitериju 9 in v ladji 9,70 metra); v prezbitериju je široka 5,30 metra, v ladji pa 7,20, visoka je 9 metrov, zid pa je debel kar 1 meter. Spodnji del romarske boreške cerkve je iz kamna, zgornji del pa so tedaj, ko so strop obokali, sezidali z opeko. Zidan je tudi kor, zvonik nad korom pa je lesen in pokrit s skodlami ...»

Zvona boreške cerkve, težka 120 in 160 kilogramov, sta pred mesecem dni privabila lepo število romarjev. Ti so pa niso prišli peš, kaj šele v procesijah, kot s(m)jo nekoč hodili v romarske kraje, ampak so se pripeljali z motornimi vozili, predvsem z avtomobili

KAJ MI POMENI ROMANJE

»Romanje pomeni, da še nismo na cilju, ampak šele na poti k cilju, k dožitvi naše človečnosti, našega bivanja na zemlji ... Zato so se ljudje vedno znova odpravljali na pot k svetim krajem, da so prosili pomoči v svojih stiskah in skrbeh, da bi si izprosili zdravje in odvrtitev od nesreče. Ljudje so se odpravljali na daljina in težavna romanja, da so delali pokoro in dobili odvezo za svoje grehe. Končno so se odpravljali na božjo pot zato, da so se svojim priprošnjikom zahvalili za izprošeno pomoč,« piše v knjižici Slovenski romar.

Cerkev sv. Ane v Boreči je bila nabito polna. Tudi na koro niso bili le cerkveni pevci, ampak tudi navadni verniki. Celotno zunaj, pred vhodom v cerkev, je bilo kakih sto ljudi. Mašo je daroval starosta slovenskih duhovnikov g. Ivan Camplin. Ker cerkev nima ozvočenja, je med obredom stopil tudi na zunanji prag cerkve in nagovoril še tiste, ki niso mogli priti v bogoslužni prostor. Ljudje so predano sodelovali v verskem obredu in večina jih je pristopila k obhajilu. Po obredu so stopili v vrsto in šli okrog oziroma izza oltarja in darovali (v zahvalo za srečno prevožene kilometre) svoje prispevke za misijone. V dar so dobili avtomobilsko nalepko MIVA. Gre za sklad, s pomočjo katerega kupujejo motorna prevozna sredstva za delo misijonarjev.

Oltar sv. Ane v Boreči je iz leta 1911, izdelali pa so ga v Sombotelu. Daritev je na njem, v večini drugih cerkvah pa že imajo daritvene mize, tako da duhovnik med obredom ne kaže hrbita.

IZJAVA ANE SUKIČ

Po verskem obredu in darovanju tolarjev za misijo sta se cerkev in okolica nekam hitro izpraznila, saj je ostalo le še nekaj ljudi, zlasti žensk, ki so hoteli doživeti romanje bolj globoko, bolj osebno ... So bile to ženske, ki so se prišle priporočiti sv. Ani, da bi pri

Bogu izprosila milost za srečen porod? Morda, kajti med njimi je bilo

Kaj je povedala Ana Sukič?

tudi nekaj mladih. Med tistimi, ki so že matere, verjetno tudi že stare matere, so pred cerkvijo sv. Ane ostale tudi Marta Lichtenwörter, Ana Sukič, Marija Hadler in Adela Bedek. O sveti Ani je spregovorila Ana Sukič. Povedala je, da so se nekoč ženske, ki niso mogle zanosti, res zatekale k boreški sv. Ani in prosile materinstva. Tudi ona (sv. Ana) menda dolgo ni mogla postati mati, potem pa je le rodila. Celotno Marijo - našo nebesko mater! K boreški sv. Ani so romale tudi nosečnice in jo prosile za srečen porod in zdrave otroke. Vse to so potrdile tudi preostale tri ženske

»KLJUČAVNIČAR« JANEZ

Gospodu župniku Ivanu Camplinu je tudi tisto nedeljo pomagal Janez Bedek, ki mi je povedal, da je »ključavničar« (cerkovnik) v tej cerki že dvaindvajset let. Vsako nedeljo odpre cerkev, zvoni, pomore župniku pri oblačenju, prižge luči ... Če slučajno ni »dvornikov« (ministrantov), potem tudi streže župniku med bogoslužjem, včasih bere berila, vsakokrat pa se tudi sprehodi med verniki s košarico, v katero lahko darujejo za cerkvene potrebe. Na dan sv. Ane je imel pomočnike, kajti bilo je veliko romarjev in najbrž ni bilo nikogar, ki ne bi česa daroval. Darovi pa so potrebni za vzdrževanje cerkve kot stavbe, ki je pod spomeniškim varstvom, zato na njej niso dovoljeni kakršni koli posegi, ampak obnavljanje za ohranjanje kulturne dediščine, to pa velikokrat ni poceni. Izdaten dar pa bi bil potreben tudi za daritveno mizo. Cerkev v Boreči je ena redkih, ki nima daritvene mize, ki omogoča, da je duhovnik med obredom obrnjen k ljudstvu. V cerkvi sv. Ane duhovnik, obrnjen k oltarju, kaže hrbit.

DALEČ OD KRISTUSA

Za konec pa še misel o romanjih: »Če si poln slabih mislih, si vendarle daleč od Kristusa, četudi romaš na Golgoti, na Oljsko goro ali na kraj vstajenja,« je zapisal nekdo. Reformatorji krščanstva so romanja celo odsvetovali. Trubar je menil, da so Slovenci »premočno praznovorni, kajti ljudstvo hoče vse svoje zadeve pri Bogu, pri devici Mariji in pri svetnikih urediti samo z daljnim romanjem in zidanjem novih cerkva.« Seveda pa so tudi mnenja, ki so naklonjena božjepotništvu in v njih cerkveni očetje (in tudi verniki) vidijo nekaj lepega, koristnega za dušo in telo. Je pa tudi res, da nekega enakega vedenja ni eni bolj poskrbe za dušo, drugi za telo. Tako je bilo tudi na romarskem prošenju v Boreči, ki pa ga niso obiskali le katoličani, ampak tudi mnogi evangeličani.

MOLITEV:

Sv. Ana, pomagaj pri materinstvu, srečnih porodih ... Izprosi milost, da bo na goričkem svetu več otrok in bo tako večji živžav tudi v družinah, ki planirajo le enega razvajenčka. Daj, da bodo ljudje še naprej živeli v lepi slogi, pa naj so papinci, evangeličani, binkoštniki ... Amen!

Besedilo in fotografije: ŠTEFAN L. SOBOČAN

Ce zenska vozi tudi »šleperja«

»Glej, babn'ca!«

Drugod po svetu ni nič neobičajnega, če vidite za volanom avtobusa, trolejbusa in tudi tovornjaka žensko, v Sloveniji pa je ta »čudež« mogoče videti bolj poredko. No, po informacijah Penovih sodelavcev obstajajo na levem bregu Mure kar tri dame, ki večkrat sedejo v tovornjak in se z njim podajo na službeno vožnjo. Ena od njih je tudi nekaj nad 40-letna Milena Horvat iz Srednje Bistrice.

Tudi »bavn'ce«, kakršna je Milena, vozijo tovornjake. (Foto: J. G.)

Kako se je podala med tovarnjakarje? Mož Slavko se že več kot dvajset let ukvarja s prevozništvom. Je torej samostojen podjetnik. Ves čas je navduševal in priučeval za to »obrt« tudi starejša dva sinova, ki sta medtem oba tudi že šoferja. Tudi Milena je najprej na tihem gojila željo, da bi sedla za volan tovarnjaka, ko pa jo je k temu začel spodbujati še mož, ni bilo več daleč do uresničitve tega cilja. Seveda je morala prej narediti izpit, kar ji je uspelo v prvem poskusu. To se je zgodilo leta 1990. Od takrat dalje je vedno pripravljena, da se poda na službeno pot, če je potrebno zamenjati katerega od šoferjev, kajti sicer je še vedno »zaposlena« kot gospodinja.

Ali je medtem doživela že kaj nepredvidenega, neobičajnega ...? Nekaj časa je premišljevala, kaj bi odgovorila na to vprašanje, nato pa dejala, da ni bilo še nič takega. Torej ni imela karambola, ni povozila živali na cesti niti ji ni počila guma na »šleperju«, da bi se morala spoprijeti s to nevšečnostjo. Priznala nam je, da sama ne bi zmogla zamenjati kolesa, ker je to pač pretežko delo za žensko njenega kova, pač pa bi najbrž poskusila

zaprošiti za pomoč kakšnega drugega šoferja tovarnjaka ali bi poklicala domov, če ne bi bila predaleč na vožnji, ali pa se obrnila na kakšnega vulkanizerja v bližini. Sama pa je že odpravila druge manjše okvare.

Njena službena pot jo je doslej vodila največkrat do tovarne sladkorja v Ormožu, kamor je v lanski sezoni pripeljala največ tovara na liniji 6. Najdlje pa je vozila v Ajko na Madžarsko, od tam pa v tovarno aluminija v Kidričevo.

In kako se počuti kot ženska za volanom tako velikega tovarnega vozila? Opaža, da se nekateri temu čudijo, njej pa je to že nekaj vsakdanjega. Pravzaprav je kar ponosna, da lahko dela tudi nekaj takega. Slišala pa je že pogovor dveh šoferjev po CB-postaji, od katerih je eden vprašal drugega, ali je videl »bavn'co« za volanom in kakšna je. Temu se je le nasmehnila.

JOŽE GRAJ

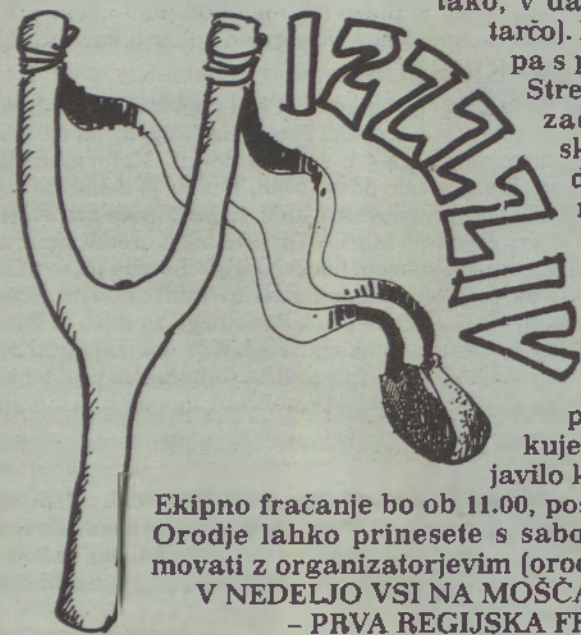
PRVA REGIJSKA FRAČIADA

Pen želi streljati – ne na bralce ali glinaste golobe, pač pa kar tako, v daljavo (morda tudi v tarčo). In ne s čimerkoli, pač pa s pravo fračo iz leske!

Streljali bomo dan pred začetkom novega šolskega leta, torej v nedeljo (31. avgusta) na nogometnem igrišču v Moščancih. Fračiada bo posamična in ekipna. Mi (Pen) ekipo že imamo (lahko je moška, ženska, še najbolje pa mešana) in pričakujemo, da se vas bo prijavilo kar največ.

Ekipno fračanje bo ob 11.00, posamično pa ob 13.00. Orodje lahko prinesete s sabo, mogoče pa je tekmovati z organizatorjevim (orodjem).

V NEDELJO VSI NA MOŠČANSKO IGRISČE – PRVA REGIJSKA FRAČIADA!

Ko sem se povzpел v razbeljeno, a prepisno kabino, me je polilo, kot da sem štrbunknil v prevrel nogometni kotel. Dvoje velikih zvočnikov in ojačevalec so kajpak preglasili pozdrav in vljudnostne fraze, čokat, izdrti obraz je le pokimal in se namuznil, češ dva, četudi popolna tujca, imata vsekakor več užitka od prvotnega derbija kot sam, naveličal da se je bil že prenosov, ko po zadnjem sodniškem žvižgu nima z nikomer razjasniti nerešljive in ne-realizirane položaje, sodniške kikse in zadnji čas številne dosojene ofsajde, ki mu pošteno dvigujejo adrenalin.

Nametil sem se, kakor se je pač dalo, saj je bila kabina natrpana z vso mogočo ropotijo, on da vozi katran ali neke naftne derivate na long veliche, na long time, prijatelju, poletna vročina te razžira, oči se zalepijo od prahu, cb-prenosnik je odpovedal, moj gazda Slovenec, kot je večkrat ponovil, pa samo trpa in trpa v to prastaro kripo, ki lahko ob prvem ovinku počepne kot kokoš.

- Jebiga, prijatelju, nogomet nije za ženske. Če me katera štopa, moram takoj ugasniti tekmo. Potem pa imam čas, da ...

Kar prebiral sem ga, da se nagleda njenih zagorelih kolen, stegen in pozibavajočih se joškov, da jo nagovarja z ljubica, ajmo na kavico, ona pa menca, češ da se ji mudi, da se je že mesec dni potepala po morju, da pripravlja izpite ...

Milan Vincetič

DERBI DERBI

- Zato raje, prijatelju, kar je tebi čudno, je lomil slovenščino, vzamem muškarca ... Kad je žena pored mene, jaz pozabim na cesto ... I moram ti priznati, ponekad i na utaknice, a nikoli na derbije ... Tebi se niti ne sanja, a neke kratko-krilke štopajo samo nas, teglače, ker da imamo dober vonj, kot mi pravijo kolegi, po daljinah ... A jebi ti daljine, prijatelju, kod fuzbala toga nema, nema ni ženske šminke in, kot vi pravite, afnanja, zato je najbolje, da ponovno vključiva radio ...

Nisem si mogel kaj, čeprav me je kar spreletel srh, kako naj mu dopovem, da se mi kar dvigne želodec, če me bombardirajo nervozni, zaripli poročevalci, ki že dvajset let trobijo v isti rog z »vre kot v kotlu« ali »to je tekma za infarkt«, v ozadju pa vuklan vznesene, podivjane množice, ki pljuva ogenj in smolo ob vsakem žogobračskem triku.

- Jebiga, prijatelju, je začel, ko je malce potišal radio, ostal sem pač v Sloveniji, a ja sam po duši delija. A ti sploh veš, kaj je to delija? Jaz sem s srcem in dušo za Crveno zvezdo, a one Partizanove grobare bih ... Samo jih poslušaj, kakšne živali so ... A, moj prijtelju, se mu je zakislil obraz, tebi se niti ne sanja, da su i mnoge delije postale izdajice ... Prije delije, zdaj pa viole ali vrtnice, eden je čak i neki black gringos ... A svi ovi su pičkin dim ... Nisam ja razrušio Jugoslavije, ja sam samo vozio, kot vi temu pravite, kamor je gazda zapovedal ... A ako sam još delija, prijatelju, je nekam zaskrbljeno žvečil, valjda še nisem politični nasprotnik ...

Ošnil sem ga: mislil je prekleto resno. Za

nekaj minut je utihnil in nabral čelo, zdelo se mi je, da ob radijskem prenosu tekmecev, ki da ju je nazadnje videl v živo pred nekaj leti, ne uživa preveč, da mu iz spomina, čeprav se trudi, uhajajo slike nedeljskih vzhicenj, veseljačenj, popivanj pa tudi razočaranj.

- Znaš, prijatelju, je znova nabiral, prije sam vozio avtobus ... In to svoje delije. Nikad, da ti pravim, nisam imao problema sa njima ... Kao da je šofer kriv, ako nije ena opica, kot vi temu pravite, zabila gola iz zicera, jeli, prijatelju ...

Moral sem mu prikimati. Še več, kar pošteno sem mu pihnil na dušo, ko sem le črhnil, da sem tudi sam nekoč navijal za Zvezdo, on pa mi je začel z razsijan obrazom stresati iz rokava vsemogoče postave, rezultate in kočljive položaje, ki pa so jih športni novinarji, ki da nimajo pojma, razlagali in razbotali po svoje in s tem dvignili na noge vso sosesko.

Še sreča, da mi ni bilo treba niti pisniti; komajkdaj sem se spomnil kakšnega izida, kaj šele postave, nogometiški so zame tako vsi isti, le na ulici jih spoznaš po kavbojski hoji in otresanju glave ter po važnjakarskem napletanju v lokalih, v katerih postajajo provincialni kralji.

Pokrajina pa je po polže drsela mimo zaprašanih šip, njegovo ostro oko in žilnate roke so spretno krmarile po razritem asfaltu, tu in tam me je ošinil, če sledim radijskemu prenosu, in pokimnil, češ prijatelju, to ti je utakmica, to je prvotligaški derbi, delije protiv grobarima, ne pa neki vaši seljački Beltinci ali Korotani, ki si ne znajo niti prav, kot je zaničljivo ciknil, naglancati kopačk.

Nogomet je moška zadeva, je molče pregibal ustnice in vrtel oči, samo da mi je dano biti zdajle na tekmi, sodniku bi odrezal uho, si je grizel košate brke in besno miasnil po volanu, ko so Zvezdinemu napadalcu nastavili ofsajd zanko, zdelo se mi je, da bi lahko samo po njegovih burnih reakcijah posnel vso dogajanje na Marakani, vso vratarjevo vpitje, ki je preglasilo poročevalca ter prerivanje v kazenskem prostoru. Nekajkrat, ko je bil, vsaj po njegovem, po kri-

vičem dosojen prosti strel z roba šestnajsterca, je z desnico pograbil francoza in prav malo je manjkalo, da ni z njim ravnil po nemirnem kazalcu vrtljajev.

A se je vznesel. Kot se je nekoč, hvalabogu, nad ženo.

- Znaš, prijatelju, je znova začel, a vse žene so iste ... Kako naj ji objasnimo, da je utakmica mnogo važnija o neke Sante Barbare in davno, davno Pozorišta u kući ... Čitam ti iz oči, prijatelju, se mi je zarežal v obraz in mi ponudil radlerja, a i tvoja je gotovo takva ...

Raje sem se ugriznil v ustnico in zagledal vstran, kot mu kar tako pritrtil, a če bi mu priznal, da za naju z Mileno utaknice sploh ne obstajajo, bi me gotovo pahnil skozi zaprta vrata.

A tudi njemu je za hip zmanjkalo. Tekma se je bila umirila, motor je enakomerno podrdraval, tu in tam poskočil, v zrcalu sem opazoval zdaj velikansko cisterno, zdaj njegov obtesan izraz, za hip se mi je zazdel kot kapitan tankerja, tu in tam sem imel občutek, da naju tovor bolj poriva kot ga midva vlečeva, zamotil sem se, pozabil na razboriti derbi in se stresel, ko me je dreznil s komolcem.

- Daj no, prijatelju, obrni kaseto!

- Kaseto? sem požrl slino. Pa ni bil neposredni prenos?

- Ne budali, prijatelju, obrni jo, so mu posinjale oči, jaz pa sem se ob prvem semaforju izgovoril, da pač izstopim, ker da moram na neki podeželski derbi.

- Pa, prijatelju moj, reci onom sladoledarju, onom Irfanu, da mi vrati tisti dve kaseti iz devetega kola ali pa mi za uzvrat posname naslednji derbi med Zvezdo in Vojvodino, je krakalo za mano, še preden mu je uspelo igranje premagati preoster ovinek.

Na otvoritvi (udeležil se je tudi M. Kučan) se je plesala tudi makarena, Prekmurci seveda v prvi vrsti.

Proga preživetja je bila res, »da znoriš«.

Blatna - eni so uživali kot pravi pujski.

... in seveda mokra (se je Džejn vsaj okopala).

TABORNIKI TUDI POLETI NE POČIVAJO

DESET DNI ZABAVE V VELENJU

Na prvem taborniškem zletu v samostojni Sloveniji (sicer pa že enajstem slovenskem) se je v začetku avgusta zbralo blizu 800 mladih iz Slovenije in drugih evropskih držav. Tema zleta - energija - je bila posrečeno izbrana. Zletniki so je imeli ogromno in je niso prav nič skrivali. Zakaj pa bi jo, smisel zleta je bil itak druženje, zabava in izmenjava izkušenj.

Potrebuješ rutko in zletno majico, pa je okrog tebe vse polno lepih deklet. ACI

Vsaka ima svoj faktor (oziroma kaliber) ...

Med tem ko se eni zabavajo, drugi »mesarijo«.

Od 28. avgusta do 25. septembra

HOROSKO PEN

Pripravlja: Agencija Hogod

OVEN

(21. III. - 20. IV.)

V sredo ne odgovarjajte na pozive, v četrtek nekoga pokličite in mu povejte, kar vam leži na duši. Majhen prepriček bo prinesel spremembo na bolje. Pričakujte stresno situacijo, ki bo prinesla nemir, vendar ne bo trajala dolgo. V odnosih s starejšimi pokažite več strpnosti. Pri seksualnih zadevah si vzemite čas za premislek, čeprav so razmere dokaj primerne.

BIK

(21. IV. - 21. V.)

Dobra novica. Poleg tega, da se boste bolje počutili, se kaže velika sprememba tudi na ljubezenskem področju. Tam, kjer ste se doslej počutili nelagodno, boste zaželeni in tudi vleklo vas bo tja. Pri delu ne pretiravajte, vendar to ne pomeni, da bi ga zanemarjali. Oseba nasprotnega spola v službi nima dobrega namena.

DVOJČKA

(22. V. - 21. VI.)

Srečali se boste z osebo, s katero ste si bili nekoč zelo blizu. Svoj prosti čas morate malo popestriti. Odnosi s sorodstvom, predvsem v prvi dekadi, bodo zelo pomembni. Krajše potovanje bo prineslo veliko zanimivega. Če boste dobili zasebno pismo, ga odprite ob polni nepamni uri. Malo več se gibajte.

RAK

(22. VI. - 22. VII.)

Ko boste mislili, da ste v labirintu, se bodo odprla prava vrata. Pred vami je mirnejše obdobje. Zdravje je ustaljeno, pazite na opekline ali odrgnine. Bodite previdni pri nakupih. Mogoče bo, da boste šli po kruh, vrnili pa se boste z neko drago rečjo in - brez kruha. Če niste na dopustu, pričakujte spor s sodelavci. Prva dva konca tedna imejte odprte oči.

LEV

(23. VII. - 22. VIII.)

S te v pozitivnem obdobju, zato je čas, da prevzamete pobudo tam, kjer menite, da bo največ koristi. Pri ljubezenskih zadevah ste lahko za kanček pogumnejši, pri poslu previdnejši. To, da vas ima, da bi se ves čas gibali, ni slabo, vendar ima vsaka stvar svojo mero. Če pripravljate srečanje, ne varčujte, saj bo dvakrat povrnjeno.

DEVICA

(23. VIII. - 22. IX.)

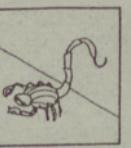
O d partnerja pričakujete več, kot je normalno, to za vas ne more biti dobro, zato malo popuščajte. Finančno stanje, ki ni zadovoljivo, se tudi v prihodnje ne bo popravilo, zato bodite pri nakupih previdni in varčni, nikakor pa ne skopuški. Pazite na zdravje, kajti mogoča je celo povišana temperatura. Pozornost posvetite tudi prehrani in se več gibajte.

TEHTNICA

(23. IX. - 22. X.)

P ripravljeni bodite na dogodek, ki bo imel posledice pri vaših nadaljnjih odločitvah. Nekdo pričakuje pozornost ali celo odrekanje. Planeti se vrtijo v vašo korist, zato boste dobili več, kot pričakujete. Zdravje se izboljšuje, vendar ne pretiravajte. V službi bodo zahtevali več napora, sprejmite to z razumevanjem.

ŠKORPIJON

(23. X. - 21. XI.)

V ašemu znaku se približuje Mars, ki prinaša nemir in željo, da zmagate ali nekoga premagate. Nekaj podobnega se bo dogajalo v ljubezni. Treznost in preudarnost bosta vse skupaj pozitivno usmerila. V poslovnem življenju bodite popustljivejši, vendar ne na svojo škodo. Opravite dolgo načrtovani obisk, ki pa naj ne bo predolg.

STRELEC

(22. XI. - 21. XII.)

V ladavina Venere vam prinaša veliko pozitivne energije, ki pa jo lahko izniči ljubosumnost ali prevelika občutljivost. Če se le da, se ne pripravajte. Spoznali boste tujca ali kakšno novo osebo, vendar to poznanstvo vsaj v začetku ne bo prineslo kakšnih sprememb. Povabila ne odklonite. Če imate možnost, se odločite za potovanje ali vsaj za izlet.

KOZOROG

(22. XII. - 20. I.)

P ustite skrbi ob strani in se raje posvetite bližnjim ali svojemu konjičku. Pri neki potezi, ki ste jo nedavno potegnili, ste na dobri poti, vendar je potrebna malo večja vztrajnost. Tudi če se niste nikoli poskusili, zdaj je čas, da napišete pesmico. Dnevi pred vami kažejo uspešnost v poslovnem življenju, zato lahko tudi malo tvegate.

VODNAR

(21. I. - 19. II.)

P ri zdravju sprememb ne bo oziroma se ne bo poslabšalo. Začenja se vladavina leva, ki je dobra za vaše čustveno življenje. Pozornost posvetite stikom z najbližnjimi. Od njih bo predvsem odvisno vaše počutje. Pripravite se na to, da bodo vaši nadrejeni delali napake. Ohranite hladno kri in ne skačite po nepotrebem.

RIBI

(20. II. - 20. III.)

Č e kdaj, potem je zdaj čas za novo ljubezen, zato racionalnost pustite na stranskem tiru in se prepustite čustvom. Okolica vas opazuje, zato lahko svoji zunanosti namenite malo več pozornosti. V petek se bo pojavil nepredviden problem, vendar ga ne rešujte pred ponedeljkom. S tistim, kar ni pri vas v navadi, ne pretiravajte preveč.

SPANJE PRAVIČNEGA

Francoski predsednik Jacques Chirac (64) je kar nekaj jezno pogledal, potem pa se obrnil vstran, ko je deset let starejši monaški princ Ranier III. pri sprejemu častne legije rahlo zadremal. Pa kaj bi, gospod je malo pred tem prišel s krajših počitnic na Costi del Sol v Andaluziji, tam pa je ob tem času v navadi siesta ...

Ivana spet brez moža

Slavna Ivana, nekdanja soproga ameriškega milijarderja (2,5 milijarde dolarjev) Donald Trumpa, je ostala brez drugega moža. Medtem ko je pri prvem možu ona zahtevala ločitev zaradi nezvestobe, je zdaj Riccardo Mazzuchelli izjavil, da zapušča 48-letno soprogo, s katero je srečno živel šest let. Govorijo, da se je ta Londončan poročil z Ivano le zaradi njenega bogastva, čeprav sam pravi, da je bil uspešen poslovnež že prej, preden se je spoznal z njo, in da ga je doslej Ivana stala 5 milijonov dolarjev. Nekdanji mož Donald pa pravi, da ta siromak še zdaj spi v njegovih pižamah. Tako je, ko bogataši perejo umazano perilo.

Ivana in Ricardo: Medtem ko je vodil Ivanino firmo, je ona pisala ljubezenske in zakonske nasvete.

Jezna na cigarete

CARRIE: Sanjarila sem o Priscili

Tudi življenjska zgodba dokaj mlade igralkice Carrie Stevens je podobna pravljici. Ko so se starši ločili, sta se z materjo odselili v Memphis, kjer si je kot tinejdzanka hodila ogledovat Presleyevo hišo in si zamišljala, kako bi bilo, če bi bila Priscila. No, rokenrol ji je sanje uresničil, čeprav malo drugače. Spoznala je Erica Karra, bobnarja popularne

heavymetalske skupine Kiss, ki je imel 38 let, ona pa 18. Bil ji je kot oče in ljubimec, vendar je zaradi raka hitro umrl. V tem času je spoznala veliko vplivnih ljudi in se tako znašla pri filmu. Rada igra resne vloge, o svojem življenju pa pravi:

»Nekoč sem živela rockersko življenje. Danes bi bila rajše z lačnim pesnikom kot z bogato rock zvezdo...«

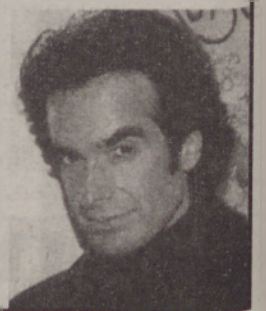

Julija, ko ni nervozna.

Hillary Clinton je zelo jezna na Julijo Roberts, ki v svojem najnovejšem filmu vsakokrat, ko je nervozna, kadi cigareto. In nervozna je ves čas. Film so s ponosom pokazali v Beli hiši in na takšno reakcijo predsednikove gospe vsekakor niso računali. Menda pa je znano, da Hillary, k sicer tudi kadi, ko je sama, zelo nasprotuje prikazovanju znanih oseb s cigaretami, češ da je to samo propaganda za kajenje, ki škoduje mladim.

Tožijo se!

Eddie Murphy je odstopil od tožbe proti reviji National Enquirer, ki je pisala o njegovi aferi s transvestitsko prostitutko. Verjetno je bilo v pisanju nekaj resnice, saj je Eddie poslal reviji ček za pet milijonov dolarjev, da se pobotajo. Toži se tudi David Copperfield. V prejšnjem Penu smo pisali, da je Paris Match pisal o njem in Claudii Schiffer oziroma o tem, da sta podpisala pogodbo o tem, kako bosta dala v javnost novico, da se ljubita. David pravi, da jo neizmerno ljubi in da se bosta zdaj zdaj poročila. Od francoske revije zahteva, da mu plača odškodnino v višini 30 milijonov dolarjev, ki jih bo potem daroval v dobrodelne namene. Upajmo, da se Davidova tožba ne končala tako kot Eddiejeva.

Portorož in Lucia

Na letošnjem festivalu Melodije morja in sonca Portorož '97 je barve pokrajine ob Muri zastopala osemletna Lucia Herzenjak iz Lendave.

Kot najmlajša med nastopajočimi na najstniškem delu festivala je kar zasijala z iskrivo izvedbo pesnice Portorož in jaz, ki jo je zanjo napisal očka Viljem. Njen nastop je pritegnil pozornost glasbene scene in vrstijo se pozivi za nastope na različnih prireditvah.

Pesmica je pristala na glasbeni lestvici Mini 5 pred vsemi drugimi skladbami s festivala MMS. Očitno je zvezda rojena in lepo je, da je z našega brega Mure.

Očka Vili naj kar zavaha rokave, da bomo slišali še nekaj lepih otroških pesmic, preden deklíč odraste!

- Ko smo že pri kratkih pričeskah oziroma pri laseh nasploh: kratko je modno, je potrdila tudi pevka skupine Panda, Suzana Werbole, ki jo je pričela še eno »modna«-estradska muha, postala je namreč rdečelaska. In rdečelask je na sceni vedno več. Tako sta rdečelasi tudi Anja Rupel in Marta Zore.
- Slovenska glasbena scena je res smešna. Kako smešna, boste lahko prebrali v zbirki anekdot Dejana Vodovnika z naslovom Smešna scena. V njej boste kajpak našli anekdote, bolj ali manj zabavne, bolj ali

manj zabavnih medijskih oseb. In na kakšen račun se boste lahko smejali? Že za 350 tolarjev.

- Čuki so v Logatcu pomagali Madagaskarju. Priredili so namreč nastop, katerega izkupiček bodo prispevali Madagaskarju.
- Melodije morja in sonca so se, kot že nekaj let zapovrstjo, končale zelo lokalno, saj so tudi letos zmagali sami Primorci. Tinkara Kovač, Avtomobili, Faraoni ...
- Skrajni čas, da tudi Prekmurci naredimo svoj festival, na primer Melodije ravnice, pšenice in veselice.

Requiem je vroč ...

Je zelo vroč, ker gori, ker je ogenj. Sicer se pa prav ogenj poda njihovi glasbi, saj so ena redkih slovenskih skupin, ki igrajo nekakšno mešanico hard rocka in heavy metala 90. let. Naslovna skladba je Balada, ki je že postala uspešnica, in ne bo naključje, če bo to postala še kakšna skladba s tega albuma. Hardrockerji so Requiem spoznali že pred leti, ko so na policah lahko zasledili album MCMXCV, X. Njihov nov izdelek je v primerjavi s prejšnjim veliko boljši in tudi svetlejši. Fantje se stilno pravzaprav gibljejo med skupinama Deep Purple in Wishbone Ash. Še ena pohvala pripada skupini. Skorajda vse pesmi, razen dveh, so v slovenščini, kar je za ta slog glasbe pri nas redko. Requiem ostaja torej zvest svojemu slogu, še več, iz leta v leto ga izpopolnjuje in izboljšuje. Zvest pa ostaja tudi svojim načelom. Prvo in najvažnejše je, da je rock proti drogami. Fantje so bili pred dobrim letom glavni organizatorji velikega rockovskega koncerta, katerega izkupiček je šel za pomoč z drogami zasvojeni mladini. Prav zato so se odločili, da bodo svoje poslanstvo predstavili po širni Sloveniji s koncerti po šolah. Tako lahko upamo, da bomo tudi Prekmurci v živo slišali njihovo glasbo. Sicer pa bi bil to že skrajni čas, saj je njihov kitarist Marc Kavaš naše gore, pardon, ravnice list.

Skratka, ko se začne novo šolsko leto, se začne tudi njihova turneja. Do takrat pa naj ogenj gori v vaših CD-playerjih in kasetofonih.

Werner je še vedno sam

Lep, mlad, postaven, a osamljen, z veliko ljubezenskih težav. Taka je Wernerjeva usoda, ki jo prepeva na svoji novi plošči in kaseti z naslovom Sam. Namenjena je vsem, ki jih je ljubezenska bolečina doletela tako kot njega. Osem skladb vam bo v tolažbo in tisti, ki Wernerja že poznate, se boste lahko razveselili dveh »Werner mixov«, torej dveh venčkov njegovih uspešnic. Ob pomoči Simone Weiss, ki je prispevala večino besedil, je nastala lahkotna glasba, ravno pravnja, da si jo boste zavrteli pred spanjem in potem vso noč jokali. In ko se boste

zjutraj zbudili, boste ugotovili, da niste edini s srčnimi težavami in da življenje teče naprej. Na koncu postane namreč vsa ta samota le bolj optimistična, saj si Werner in Simona v zadnji skladbi v duetu obljubita, da bosta ostala skupaj. To tudi prav gotovo bosta, saj je njuno glasbeno sodelovanje že dolgotrajno in tesno. Ob vsem tem človek razmišlja, ali Wernerjeve ljubezenske težave ne tičijo prav v tem grmu. Morda pa je nesrečno zaljubljen v Simono, in ker je Simona že oddana, ostaja Werner za vedno sam.

Pa ostanimo pri Melodijah morja in sonca, kjer je bilo cel kup nezadovoljnih izvajalcev, razen primorskih seveda.

Čemu nezadovoljstvo? Vsi izvajalci so morali plačati neke vrste štartnino, torej prispevek, da so sploh lahko sodelovali, poleg tega da so že tako imeli stroške s snemanjem skladb. Organizator pa nobenemu ni plačal niti potnih stroškov, kljub temu da je pridno pobiral vstopnino. Prišlo je skoraj do bojkota prireditve, a so se glasbeniki vendarle odločili drugače. Ja, je že tako, da te cenijo toliko, kolikor se ceniš sam. Hrvaški izvajalci, ki so bili povabljeni kot gostje večera, se znajo ceniti zelo dobro, ker so dobili tudi visoke honorarje. Visoko pa se zna ceniti tudi gospa Moik, saj je za povezovanje dobila kar nekaj tisoč mark. Zlobni jeziki pravijo, da bo ta denar porabila za ponovno plastično popravilo ustnice, saj ji je od zadnjega posega ostala zelo očitna nepravilnost: njen nasmeh je namreč postal (pri)stranski.

Se še spomnite dolgolase Andreje Makoter?

Tistim, ki ste pozabili, kakšna je bila videti pred striženjem, namenimo to fotografijo. Andrejino novo podobo pa vam bomo predstavili prihodnjič, ko boste do potankosti zvedeli vse o njenem najnovijem albumu z naslovom Čas naj se ustavi. Pa še nekaj: kljub govoricam Andreja še ni noseča, vendar »dela na tem«.

Začasni mlin na Muri pri bistriškem mostu. Prizadevni Bistričani imajo z njim velike načrte. »Ni šans,« da jih ne bi uresničili.

Občina Črenšovci ni kar tako. V devetih vaseh živi dobrih 6000 prebivalcev, in ker na tem območju v starih časih

nikoli ni bil postavljen kakšen večji industrijski objekt, na katerega bi se navezovali ljudje in družine, je zdaj tamkaj

drobno gospodarstvo »prva liga«. Čez 200 podjetnikov premore občina in samo v Žiških, recimo, je vsaka tretja hiša podjetniška. Bogve, ali to ni slovenski rekord! Pa še nekaj je morda zanimivo: tamkajšnja prodajalna tekstila in konfekcije, kjer prodajajo tudi Murine izdelke, je znana po vsej Sloveniji. Poceni so in dobri, in tako lahko tam mimogrede vidiš obraz kakšnega znamenitega Slovenca, ki se je skozi Soboto pripeljal naravnost v črenšovsko trgovino.

Kolišču Bobri, nepozabni turistični točki več generacij Pomurcev, se končno obetajo lepši časi (župan skrajno levo, Bojan skrajno desno).

O tovariših Mišku Kranjcu in Ferdu Godini je, če drugega ne, slišal vsak povprečen Slovenec. In to v glavnem dobro. O gospodu Jožefu Kleklu starejšem je večina Prekmurcev, če je, v glavnem slišala slabo. Za življenja so bili na žalost na različnih straneh (če ne na treh, zanesljivo na dveh). Danes imajo ti gospodje vseeno nekaj skupnega: počivajo v miru božjem in vsi izhajajo iz današnje občine Črenšovci, v katero se je danes, k županu Antonu Tornerju, odpravljala Pénova trojka.

PÉNOVA TROJKA SE ZGUBI IN – NAJDE

Že na začetku je slabo kazalo. Ob napovedanem času sem se pri županu pojavil sam: ostala dva (Irma in Bojan) imata vedno neke druge obveznosti in tako ima človek občutek, da obisk pri »šefu« občine ni najpomembnejša zadeva Pérove trojke. Toda nobene škode ni bilo in z županom sva se kar lepo pogovarjala. Tako lepo, da me je kar motilo, ko sta kakšne pol ure pozneje še onadva potrkala na vrata in zmotila najino prijetno kramljanje.

No, potem pa sta že potrkala onadva, da smo se lahko odpeljali do bistriškega mlina na Muri. Po stari navadi: midva z županom spredaj, onadva z Juretom pa za nama. Zdej se ne spomnim, ali mi je župan poštoil ali pa se je pohvalil, da je verjetno »njegov« občina edina, ki nima službenega avtomobila.

Ja, Bistričani niso od muh. Na Muri, ob nekdanji popularni

Župan z mam'co Verono Žalik pred obnovljeno domačijo v Mali Polani. Sin Jože, ki jo je obnovil in dela na Nizozemskem, se lahko s ponosom vrača domov.

Jože Laki z nožičem, s kakršnim je začel, da lahko danes izdeluje serijske spominke, ki jih tudi izvaža.

kantini pri mostu, so postavili pravi pravcati mlin. Sicer ni pravih dimenzij in je še začasen, pa vendar. In kar ni nepomembno: ob pomoči tamkajšnjega mlinarja Antona Kolenka, ki je prispeval dele iz nekdanjega mlina, lahko zdaj meljejo moko. Kar lep začetek, ki se bo časoma znal spremeniti v pravo turistično znamenitost. Kako prijetno je v mlinu in kako nam je teknil pravi langaš iz kruhovega testa, ki nam ga je kar tam ocvrla mlinarjeva soproga! Kruhov namaz s salom, ki ga je pripravil Kreslinov Naci, pa je bil krona vsega. Najraje bi se tam kar zasidrali, če ...

Bobri. O njih je bilo že vse napisano. Za spodbudo naj zapišemo, da imajo novega lastnika, ki jih hoče revitalizirati, da so projekti že gotovi in da bodo Bobri, če bodo, približno takšni, kot si jih zamišljamo oziroma želimo. Tudi s Copekovim mlinom, ob katerem smo se mimogrede ustavili, in ki ga je nekoč »pognal« Stefan Smej, pokojni nepogrešljivi član Pérove trojke, se bo prej ali slej zgodilo enako.

V Polani, o kateri smo tudi veliko slišali in brali, živi Jože Laki. Pred 15 leti je začel s pipcem (»pičapalaš«) in ob treh električnih žarnicah izdelovati spominke iz lesa. Zdej smo se pogovarjali v lepo in s številnimi stroji opremljeni delavnici. Prek miniaturnih orodij, mlinov, kmečkih domačij in kozolcev, da ne bomo naštevali naprej, predstavlja našo pokrajino tudi, kot sam pravi, prek naših meja.

»Gremo naprej!« pravi župan, ki ima v načrtu še nekaj točk, da jih obiščemo, vendar se v ozkih uličicah Male Polane izgubimo. Zaman čakava na nekem križišču Irma in Bojana, da bi si ogledali še največji gozd s črno jelšo v Evropi. Z županom se odpeljeva v Žizke, v gostišče Žabjek, kjer naj bi se končalo naše kroženje po občini.

Če se tam ne oglasijo, sva si rekla, me bo peljal domov, v Soboto. Kje pa! Ko sva se pripeljala do znane gostilne, sta naju že smeje čakala. Končno sva bila tudi midva srečna. Bolje srečanje v gostilni kot nenačrtovana ločitev. Toda srečanje je bilo kratko. Irma je morala naprej v Lendavo, Bojan pa na, recimo temu tako, sestanek. Tako smo spili pol litrčka in sem se z lepimi spomini na gostoljubni mlin pri Bistrici, kjer bi lahko jedli in pili do mile volje, nočes nočes odpravil gledat svojih petindvajset programov kableske televizije.

Ena od številnih informativnih tabel v Žiških. Kateri kraj v Sloveniji ima več podjetnikov ...?!

pen elopa

Petra Paldauf, stara 18 let, natakarica, doma iz Vučje vasi

Je naravna plavalaska, visoka 179 centimetrov, njene oči so rjave, najljubša barva pa črna. Rada bere knjige, pustolovske in ljubezenske romane, in rada kolesari. Kje bi želeli prisesti: spredaj ali zadaj? Foto: JOG

